

INDSATSKATALOG

Klimahandlingsplan 2021-2024

INDHOLDSFORTEGNELSE

LÆSEVEJLEDNING

ENERGI

TRANSPORT OG MOBILITET

BYGGERI OG BYUDVIKLING

INDUSTRI OG LANDBRUG

AARHUS OMSTILLER

KLIMAVENLIG ARBEJDSPLADS

PLATFORM FOR FÆLLES OMSTILLING

Læsevejledning

Indsatskataloget er et bilag til Aarhus Kommunes Klimastrategi og Klimahandlingsplan 2021-24. Den indeholder en samlet oversigt med beskrivelse af de konkrete indsatser, som indgår i den samlede portefølje af indsatser, der tilsammen udgør klimaindsatsen i Aarhus. Indsatskataloget er således de væsentligste indsatser, som er defineret for at indfri de bindende klimamål som Byrådet har besluttet for at indfri visionen om et CO₂-nutralt samfund i 2030.

Indsatskataloget skal således læses som en samling af ”businesscases” for de konkrete initiativer med estimater for de gevinster, der kan opnås og de rammer, der ligger til grund for indsatserne, f.eks. det samlede ressourcebehov og ledelse af indsatserne. Da der er tale om forandringsindsatser, tjener indsatskataloget som en forventningsafstemning omkring den indledende portefølje og vil løbende skulle justeres i planperioden for at tilpasses, f.eks. ift. håndtering af uforudsete ændringer i omverdenen eller ændrede rammevilkår.

Gevinster

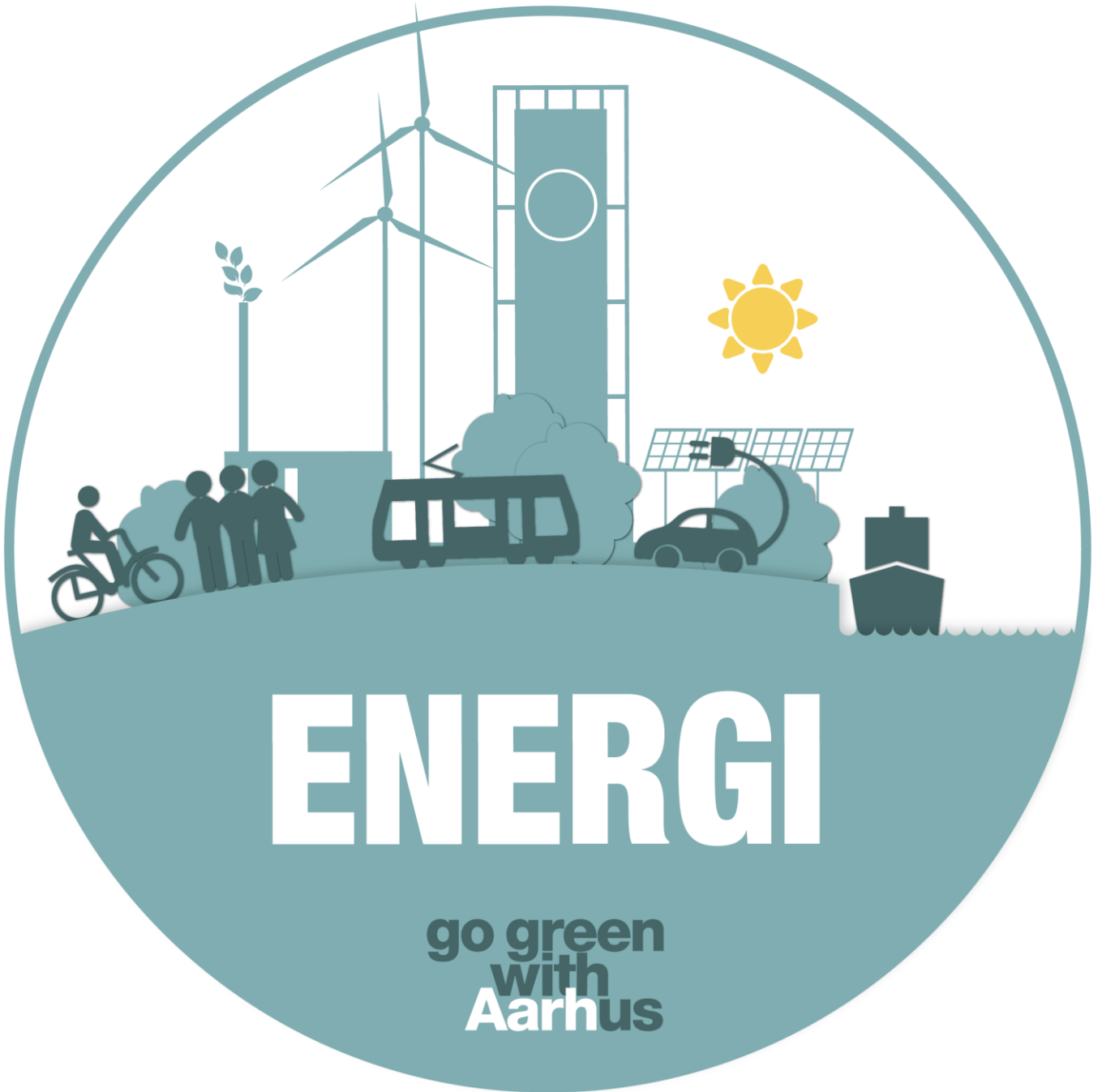
Gevinsterne beskriver de forventede effekter og forandringer som indsatserne forventes at kunne indfri i den nuværende planperiode inden for de beskrevne rammer. Der er tale om en kompleks vurdering og afvejning af mulige effekter i forhold til at skabe de nødvendige forandringer i samfundet. Der er i Klimastrategien s. 4-9 og Klimahandlingsplanen s. 8-9. givet en nærmere beskrivelse af valg af effekter og prioriteringen af disse, som ligger til grund for vurderingerne i indsatskataloget. Herunder f.eks. vigtigheden af at prioritere indsatser, der skaber forudsætninger for forandringer eller rækker ud over kommunegrænsen (scope 3).

Ressourcer

Der er i indsatskataloget givet et samlet bud på, hvilken samlet ressourcemæssige ramme, det vurderes er nødvendigt for at kunne realisere de gevinster, der er angivet på indsatserne. Ressourcer dækker det samlede behov, der er for at kunne løfte opgaverne. Det dækker over de ressourcer, der anvendes ved at omprioritere og finde synergier med de ansvarlige enheders eksisterende drifts- og anlægsopgaver, bevillinger fra interne og eksterne fonde, medfinansiering fra samarbejde med andre aktører og ekstra driftsbevillinger fra Byrådet.

Ledelse

Klimaindsatsen er et af de største forandringsprojekter i moderne tid, som involverer hele samfundet. At sikre retning, fremdrift, viden, motivation og resultater kræver derfor forandringsledelse i stor skala. Som en del af dette arbejder kommunen efter principperne i programledelse og har organiseret klimaindsatsen ikke blot på tværs af kommunens egne forvaltningsområder, men også på tværs af hele samfundet i en række strategiske og praktiske partnerskaber. For at sikre den ledelse er der på hvert delprogram i indsatskataloget afsat ressourcer til denne ledelsesopgave med udvikling, drift og opfølgning på den enkelte områder.

ENERGI

go green
with
Aarhus

ENERGI

 RETUR

Portefølje

	Reduktion i direkte CO ₂ -udledning *	Reduktion i indirekte CO ₂ -udledning **	Vigtige forudsætninger for omstilling	Positive afledte effekter	Takstfinansiering (t.kr.) ****	Samlet ressource estimat (mio.kr.) ***
Fælles rammer for omstilling						
E-01 Implementering af Energistrategi Aarhus	-	-	Høj	Mellem	6,2	8
Øget produktion af vedvarende energi						
E-02 Udfasning af fossil energiproduktion	93.600	-	Lav	Lav	5	5
E-03 Vedvarende energi i stor skala	-	-	Mellem	Mellem		3
Det effektive og fleksible energisystem						
E-04 Overskudsvarme og fjernkøling	2.000	-	Høj	Lav	5	5
E-05 Energiparker og CO ₂ fangst	6.000	-	Høj	Mellem	9,5	9,5
E-06 Energispring	2.800	-	Høj	Mellem	2,5	2,5
Delprogram ledelse Energi					0,5	1,5
Sum	104.000	Lav	Mellem	Lav	28,7	34,5

* Forventet ton CO₂/år i 2024 (Scope 1-2). "-" er angivet, hvis indsatsen primært har til formål at skabe forudsætninger for borgere og virksomheders reduktion, at nedbringe omkostningerne til den grønne omstilling eller primært fokus på udledning uden for kommunegrænsen (Scope3).

** Påvirkning af CO₂-reduktion uden for kommunen (Scope 3)

*** Samlet estimat i mio. kr i hele perioden 2021-2024 i runde tal. Estimatet dækker samlet ressourcestræk i perioden, der er nødvendigt for at realisere indsatserne som beskrevet i kataloget. Det er en forudsætning for gennemførelse af indsatserne, at dette i perioden kan dækkes af ressourcer i eksisterende drift, ekstern finansiering fra fonde og partnere samt ekstra driftsbevillinger. Anlægsomkostninger indgår ikke.

**** Finansiering fra AffaldVarme Aarhus A/S

E-I Implementering af Energistrategi Aarhus

Indsatsområde: Fælles rammer for omstilling

[RETUR](#)

Beskrivelse

Frem mod 2030 ser Aarhus ind i investeringer i energiinfrastruktur og anlæg på 6-8 mia. kr., både fordi nogle anlæg/infrastruktur er udtjente på grund af alder og fordi den grønne omstilling stiller nye krav til f.eks. elnettet. Det er afgørende for en effektiv grøn omstilling af energisystemet, at der sker en langt større integration og videndeling på tværs af sektorer, energiinfrastrukturejere og kommune. *Energistrategi Aarhus* er fælles strategi for hele energiområdet i Aarhus udarbejdet i et unikt partnerskab (se vigtige aktører) om strategisk energiplanlægning og indeholder mål for energisystemet i 2030 i Aarhus. Ved siden af strategien er der udarbejdet et handlingskatalog. Heri er aftalt en række indsatser, som implementeres i partnerskabet f.eks. optimering af infrastrukturkoordinering, værdiskabelse af energidata, skabelse af energiparker samt fælles interessevaretagelse ift. omkostningseffektiv og rettidig omstilling af energisystemet i Aarhus.

Leverancer

- Implementere handlinger vedtaget ifm. 'Energistrategi Aarhus' i samarbejde med energiselskaberne AVA, Ørsted, NRGI, AURA Energi samt Teknik og Miljø, Aarhus Kommune.
- Sekretariatsbetjening af styregruppe og projektgruppe inkl. årlig fremdriftsrapportering.

Ansvarlig enhed

AffaldVarme Aarhus A/S

Vigtige aktører

Ørsted, NRGI og AURA Energi, Teknik og Miljø Energinet, Energistyrelsen, projektudviklere, teknologivirksomheder, Aarhus Universitet m.fl.

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

E-2 Udfasning af fossil energiproduktion

Indsatsområde: Øget produktion af vedvarende energi

RETUR

Beskrivelse

For at nå målet om CO₂-neutralitet i 2030 skal den sidste rest fossile brændsler i energiforsyningen i Aarhus udfases. Der er behov for tekniske og økonomiske vurderinger for at finde de mest egnede løsninger, bl.a. i forhold til håndtering af den fossile del af affaldet, som i dag afbrændes i kraftvarmeanlægget i Lisbjerg, den fossile olie i spids- og reservelast i fjernvarmen samt individuelle oliefyr. AVA er ansvarlig for teknologiudvikling og omstilling på egne anlæg samt faciliterer dialog med øvrige ejere af diverse anlæg (Ørsted og forbrugerejede værker). AVA driver indsats, og AAK bidrager med oplysning/kontakt til oliefyrsejere, kommunikation, og samarbejder med evt. øvrige eksterne parter om udrulning af nye fossilfrie varmeløsninger. Udfasning af den sidste rest kul på Studstrupværket vil ske inden 2023 ifølge Ørsteds egen vision. AAK kan ikke træffe beslutning herom, men vil følge op overfor Ørsted på fremdriften.

Leverancer

- Udfasning af de sidste fossile brændsler på fjernvarmeanlæg i Aarhus Kommune, bl.a. støttebrændsel og spids- og reservelastanlæg. Samt udfasning af den fossile del af affaldet til affaldsforbrænding.
- Udfasning af de resterende ca. 1.500 individuelle oliefyr i Aarhus og erstatning med nye nærvarme/fjernvarmeløsninger samt individuelle varmepumper.

Ansvarlig enhed

AffaldVarme Aarhus A/S

Vigtige aktører

Aarhus Kommune, Ørsted, forbrugerejede fjernvarmeværker, oliefyrsejere

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

93.600 ton

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

E-3 Vedvarende energiproduktion i stor skala

Indsatsområde: Øget produktion af vedvarende energi

RETUR

Beskrivelse

Der etableres en taskforce, som arbejder for etablering af mest mulig lokal vedvarende energiproduktion i Aarhus. Med fokus på en omkostningseffektiv grøn omstilling arbejdes der mod at fremme sol og vind på land, da landanlæg vil reducere elproduktionsomkostningerne med ca. 100 mio. kr. pr. år sammenlignet med havvind. Dette gøres gennem udnyttelse af arealerne til vindmøller og solcelleparker udlagt i 'Temaplan for vedvarende energianlæg' i regi af Kommuneplan 2017. En realisering af planen giver anledning til ekstern finansiering til en samlet investering på over 4 mia. kr. Dertil arbejdes på storskala solcelleanlæg på bygninger i Aarhus, med fokus på lokaliteter med særligt stort elforbrug f.eks. erhvervsområder eller P-huse klargjort til elbilsopladning.

Leverancer

- Omkostningseffektiv grøn omstilling
- Tiltrække ekstern finansiering til vind og sol i Aarhus.
- Taskforce etableret i AAK som arbejder for etablering af maksimal mulig lokal VE-produktion i Aarhus
- Minimum 30 % af arealer udlagt til vindmøller og store solanlæg i VE-planen er udnyttet i 2025

Ansvarlig enhed
AffaldVarme Aarhus A/S

Vigtige aktører

Kommuneplan, Sekretariatet for klima og grøn omstilling, private developere, bygningsejere, virksomheder, energiselskaber.

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

E-4

Overskudsvarme og fjernkøling

Indsatsområde: Det effektive og fleksible energisystem

RETUR

Beskrivelse

Dette initiativ skal konkretisere, projektere og udarbejde beslutningsgrundlag om, hvordan der kan arbejdes med overskudsvarme og fjernkøling samt se på muligheden for skalering til øvrige områder i Aarhus Kommune. For at lykkes, er der behov for en lovændring, hvilket Aarhus også vil engagere sig i.

Der er et væsentligt potentiale for at udnytte overskudsvarme/køling på Aarhus Havn. Det er centralt at der energieffektiviseres, konverteres til vedvarende energi og først herefter undersøges om overskudsvarme og fjernvarme har et potentiale.

Bilaterale aftaler mellem fjernvarme og virksomheder er ofte ikke rentable og teknisk interessante. Derfor vil det være centralt, at der ses systemisk på projekter med en række virksomheder, som både kan være aftagere, leverandører og lagre energi.

Leverancer

- Et effektivt fossilfrit energisystem.
- Overskudsvarme og fjernkølingsløsninger i samarbejde med virksomheder

Ansvarlig enhed

AffaldVarme Aarhus A/S

Vigtige aktører

Aarhus Havn, Sekretariatet for klima og grøn omstilling, Virksomheder og jord

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

2.000 ton

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

E-5 Energiparker og CO₂-fangst

Indsatsområde: Det effektive og fleksible energisystem

RETUR

Beskrivelse

Energiparker er lokationer med storskala energianlæg, som løser samfundsmæssige opgaver for byen f.eks. affaldsforbrænding og CO₂-fangst og de er forudsætningen for et energisystem på 100 % vedvarende energi.

Energiparker er nødvendige, da Aarhus i 2030 har en manko på 600.000 tons CO₂, selv efter kraftig elektrificering og ambitiøs udfasning af fossile brændsler. I energiparkerne kan der være el- og fjernvarmevarmeproduktion, energilagre, CO₂-fangst og -håndtering, produktion af grønne brændstoffer til transportsektoren, omdannelse af organisk affald til grøn gas, omdannelse af plastaffald til brændstof mm. Aarhus har gode infrastrukturelle lokationer og forudsætninger for energiparker særligt på Studstrup og Lisbjerg og energiparker rummer gode potentialer for beskæftigelse og eksport.

Leverancer

Taskforce i Aarhus Kommune og AVA, som bidrager til udvikling af energiparker (i første omgang i Studstrup og Lisbjerg).

2021-23: Udvikling af demonstration af carbon capture and utilisation i Energipark Studstrup samt udredning vedrørende Lisbjerg.

2021-22: Betydelig ekstern finansiering til Aarhus til udvikling af energiparker.

2024: Beslutningsgrundlag for en fuldskala løsning for CO₂-fangst, -anvendelse og -lagring er klar i 2024, så et anlæg kan være i drift fra 2030.

Ansvarlig enhed

AffaldVarme Aarhus A/S

Vigtige aktører

Ørsted, Teknologileverandører, Sekretariatet for klima og grøn omstilling, Kommuneplan, Erhverv, Plan, Virksomheder og jord, Energinet, Energistyrelsen, Vidensinstitutioner, Aarhus Havn

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

6.000 ton

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Indsatsområde: Det effektive og fleksible energisystem

[RETUR](#)

Beskrivelse

Energispring Aarhus er et professionelt netværk af bygningsporteføljeejere og Affaldvarme Aarhus A/S, som samarbejder om energieffektivisering gennem brug af bygnings- og energidata har til formål at skabe reduceret energiforbrug i bygninger gennem målrettet energieffektiviseringer via benchmarking om ejendoms- og forbrugsdata. Indsatsen skal drifte og videreudvikle Energispring. Centralt for netværkets arbejde er benchmarking, videndeling og uddannelse og tager udgangspunkt i konkrete ejendoms- og forbrugsdata i de bygninger, netværksdeltagerne repræsenterer. Erfaringer fra København viser, at partnere i Energispring får en langt mere professionel tilgang til ejendomsdrift og energioptimeringer som medfører energibesparelser og forbedret økonomisk bundlinje samt en positiv indvirkning på CRS-regnskabet.

Leverancer

- Effektiv opsamling af alle partners data og visualisering af dem for at tydeliggøre potentialerne for energieffektiviseringer
- Opkvalificering af medarbejdere i form af uddannelse
- Netværk og videndeling
- Udarbejde og implementerer en strategi for udbredelsen af Energispring, således at de 20 % af aktørerne der står for 80 % af energiforbruget i bygninger i Aarhus, er med i programmet

Ansvarlig enhed

AffaldVarme Aarhus A/S

Vigtige aktører

Energisprings medlemmer, øvrige forsyningsselskaber

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

2.800 ton

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

MOBILITET OG TRANSPORT

go green
with
Aarhus

TRANSPORT OG MOBILITET

RETUR

Portefølje

	Reduktion i direkte CO ₂ -udledning *	Reduktion i indirekte CO ₂ -udledning **	Vigtige forudsætninger for omstilling	Positive afledte effekter	Samlet ressource estimat (mio.kr.) ***
Reducere transportbehovet					
TM-1 Sikre alternativer til bilismen i byplanlægningen	5.100	Lav	Høj	Høj	6
TM-2 Færre fossile personkilometer i dagligdagen	13.500	Lav	Mellem	Lav	9,5
TM-3 Implementering af Citylogistik	1.000	Lav	Mellem	Mellem	1,5
Ændre transportsammensætningen					
TM-4 Flere vælger kollektiv trafik	3.600	Lav	Høj	Mellem	9
TM-5 Flere cyklende	6.000	Lav	Høj	Høj	9
Skifte af teknologi og drivmidler					
TM-6 Fremme af elbiler	13.000	Lav	Høj	Lav	6
TM-7 Elektrificering af taxaer	1.000	Lav	Lav	Lav	0,5
TM-8 Udfasning af fossile drivmidler i transportsektoren	12.000	Mellem	Mellem	Lav	9,5
Værktøjer og infrastruktur					
TM-9 Regulering og incitamenter for klimavenlig persontransport	10.400	Mellem	Høj	Høj	13,5
TM-10 Sikre tilstrækkelig lade- og tank infrastruktur	13.400	Lav	Høj	Lav	2,5
TM-11 Udskiftning af vejbelysning til LED	-	Lav	Lav	Lav	4
Delprogram ledelse Mobilitet og Transport					1,5
Sum	79.000	Lav	Høj	Lav	72,5

* Forventet ton CO_{2e}/år i 2024 (Scope 1-2). ”-” er angivet, hvis indsatsen primært har til formål at skabe forudsætninger for borgere og virksomheders reduktion, at nedbringe omkostningerne til den grønne omstilling eller primært fokus på udledning uden for kommunegrænsen (Scope3).

** Påvirkning af CO₂-reduktion uden for kommunen (Scope 3)

*** Samlet estimat i mio. kr i hele perioden 2021-2024 i runde tal. Estimatet dækker samlet ressourcetræk i perioden, der er nødvendigt for at realisere indsatserne som beskrevet i kataloget. Det er en forudsætning for gennemførelse af indsatserne, at dette i perioden kan dækkes af ressourcer i eksisterende drift, ekstern finansiering fra fonde og partnere samt ekstra driftsbevillinger. Anlægsomkostninger indgår ikke.

TM-I Sikre alternativer til bilismen i byplanlægningen

Indsatsområde: Reducere transportbehovet

[RETUR](#)

Beskrivelse

Det er vigtigt, at de alternative klimavenlige transportformer bliver attraktive, og byens fysiske udvikling understøtter en mere klimavenlig transportadfærd. Derfor skal der stilles krav til klimavenlig udvikling af byen i de lovpligtige plangrundlag for byens udvikling - helt fra de strategiske linjer ned til de enkelte udviklingsprojekter. Transportaktivitet genereres som udgangspunkt ud fra et behov om adgang til en række andre aktiviteter, og transportaktiviteten reduceres, når disse andre aktiviteter placeres tættere ved hinanden. Da pendling kun udgør omkring 25 % af den samlede transportaktivitet, er der således et stort optimeringspotentiale i at strukturere byens fysiske udvikling på en måde, så de ikke-pendlingsorienterede transportaktiviteter kan foregå i umiddelbar nærhed til bolig eller arbejdsplads. På den måde kan omfanget af transport nedbringes i forbindelse med de 75 % af den resterende transportaktivitet.

Leverancer

- Opdateret kommuneplangrundlag med fokus på mere klimavenlig transport
- Politik for 15-minutters kommune
- Krav om klimaregnskaber i forbindelse med alle bygge- og anlægsprojekter, herunder for transportrelaterede effekter
- Strategi for det sammenhængende mobilitetssystem, herunder mobilitetsknudepunkter og delemobilitet
- Krav om lokale mobilitetsplaner i forbindelse med byudviklingsprojekter, herunder lokale målsætninger for transportmiddelfordeling

Ansvarlig enhed

MTM Mobilitet, Plan, Kommuneplan

Vigtige aktører

MTM; Arealudvikling

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

5.100 ton

2024 forventning

Scope 3

Lav

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

TM-2 Færre fossile personkilometer i dagligdagen

Indsatsområde: Reducere transportbehovet

[RETUR](#)

Beskrivelse

Den strategiske indsats med at reducere transportbehovet bliver helt essentiel for at nå målsætningerne om CO₂-reduktion fra transport- og mobilitetsområdet, og flere forskellige indsatser vil bidrage til et reduceret transportbehov. En ændring i det nuværende udbud af mobilitet er nødvendig sammen med løsninger, der kan få trafikanterne til at ændre adfærd. CO₂ udfordringen løses bedst for transportområdet, hvis det klimavenlige valg er det mest naturlige.

Med afsæt i spørgsmålene om, hvordan, hvor meget og hvornår aarhusianerne transporterer sig, vil der blive udviklet en række projekter, der med mennesker og deres vaner i centrum muliggør aktiv ændring af dagligdagens transportvalg.

Konkret vil der blive leveret på det strategiske niveau: Hvordan indretter vi kommunen så vi mindsker kørselsbehovet, hvordan forholder byens institutioner (særligt skolerne) til brugernes valg af transport, og hvordan sikres det, at klimavenlig transport kan blive en del af borgernes hverdag. Der tages udgangspunkt i erfaringerne fra projektet Smart mobilitet.

Leverancer

- Revideret planstrategi med fokus på klog byfortætning
- Transportpolitikker for daginstitutioner, skoler og andre uddannelsesinstitutioner
- Strategi og pilotprojekter for omstilling af transportvaner, i.e. delemobilitet, kollektiv trafik, aktiv transport, hjemmearbejde, fleksible arbejdstider, elbiler mv.

Ansvarlig enhed
MTM Mobilitet,
Kommuneplan

Vigtige aktører
MBU, MSO, MKB, BA
Aarhus Omstiller, Klimavenlig Arbejdsplads

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

13.500 ton

2024 forventning

Scope 3

Lav

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

TM-3 Implementering af Citylogistik

Indsatsområde: Reducere transportbehovet

[RETUR](#)

Beskrivelse

I stedet for at mange leverandører har transporter ind og ud af kommunen hver dag – og ofte med meget tunge og forurenende køretøjer tænkes en samordnet varedistribution, hvor leverandører fremover leverer deres varer på et eller flere centrale varemottagelsescentre. Herfra kan der ske en koordineret videre distribution. Samlet kan der spares mange transportkilometer, og hvis der tilmed benyttes fossilfrie fragtbiler og/eller mindre køretøjer, er klima- og miljøgevinsten endnu højere. Dette kan også inkludere (el)cykler. Indsatsen består af en analyse og implementering af Citylogistik i Aarhus som samfund for både borgere og erhvervsdrivende. Indsatsen tager udgangspunkt det igangværende analysearbejde med koordineret levering af varer til kommunale institutioner og administrative arbejdspladser (jf. Budgetforlig 2020). Samfundspotentialet skal afdækkes gennem partnerskaber og netværk. Implementeringsfasen skal derefter planlægges nærmere og endelig skal selve projektet implementeres i samarbejde med relevante partnere.

Leverancer

- Udarbejdelse og implementering af en plan for Citylogistik i Aarhus, heri potentielt indbefattet varelevering i ydertimer, cityhub, justering af krav for vægthkrav til fossilfri køretøjer, samarbejde med lokale interessenter/organisationer

Ansvarlig enhed
MTM Mobilitet,
Arealudvikling, Ejendomme

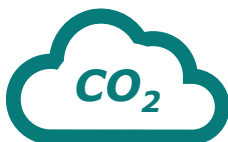

Vigtige aktører
Udbudskontorerne i Borgmesterens Afdeling og
Teknik og Miljø

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

1.000 ton

2024 forventning

Scope 3

Lav

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

TM-4 Flere vælger kollektiv trafik

Indsatsområde: Ændre transportsammensætningen

RETUR

Beskrivelse

Kollektiv transport skal være grundstenen i attraktive grønne alternativer til privatbilismen. Dette gælder særligt i de primære pendlingskorridorer, hvor der både er et potentiale for at overflytte bilister til kollektiv transport samt at tilbyde kommunens mange nye tilflyttere et reelt alternativ, inden de etablerer et bilafhængigt mobilitetsmønster.

Rejsetiden skal være rimelig med korte skiftetider og have muligheder for kobling til andre transportformer. Den kollektive transport skal også køre med en passende høj frekvens og have en pålidelig regularitet, som særligt er væsentligt for pendlere. Den kollektive transport skal dertil være høj klasse med god komfort, så rejsetiden kan anvendes fornuftigt.

Der skal fokus på en høj integration mellem transportformerne, både planlægningsmæssigt og for brugeren. Når brugeren af mobilitetstilbuddene i Aarhus Kommune transporterer sig, skal det være gnidningsløst og let at finde ud af. Derfor indeholder indsatsen om kollektiv trafik både arbejdet med integration af mobilitetsformer gennem mobilitetsknudepunkter, og rejseplanlægningsværktøjer, som essentielle input til fremtidens kollektive trafik i Aarhus.

Leverancer

- Etablering af samarbejde om multimodal rejseplanlægger med trafiksselskaber og andre mobilitetsudbydere
- Udarbejdelse af ny Kollektiv Trafikplan med fokus på styrkelse af fremtidens kollektive trafik

Ansvarlig enhed
MTM Mobilitet, Anlæg og Drift

Vigtige aktører
Private aktører ift. partnerskaber, Midttrafik, Business Region Aarhus, Letbanen

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

3.600 ton

2024 forventning

Scope 3

Lav

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

TM-5 Flere cyklende

Indsatsområde: Ændre transportsammensætningen

RETUR

Beskrivelse

Cyklisme er en af de grønneste transportformer. Særligt er rammerne for cyklisterne en væsentlig faktor for at sikre, at cyklisterne ikke skifter til en anden transportform såsom bil. Som en videreførelse af målsætninger, handlinger og projekter fra Cykelhandlingsplan 2017, skal denne indsats skabe gode rammer og vilkår for cyklister. Det indebærer bl.a. gode og brede cykelstier, et sammenhængende rutenet, attraktive højklasseruter og sikker cykel-parkering. Rejsetiden skal minimeres gennem optimering af eksisterende infrastruktur. Cyklisterne skal prioriteres i signalanlæg og generne fra vejarbejde mindskes. Infrastrukturen skal også understøtte kombinationsrejser med eksempelvis offentlig transport. I takt med el- og ladcyklernes eksplosive vækst er investeringer i cykelinfrastruktur blevet en af de mest kosteffektive måder at forbedre mobiliteten på, både hvad angår trængsel-effekter, trafiksikkerhed og klimabelastningen. Dette sætter dog også nye krav til cykelinfrastrukturen, da de nye cykeltyper både giver flere muligheder for at anvende cyklen som transportmiddel for flere, men samtidigt også kræver mere plads og bredere cykelstier.

Leverancer

- Udarbejdelse af plan for udmøntning af de resterende indsatser i cykelhandlingsplanen. Fokus på de ruter med størst muligt potentiale for flytning af trafikanter til cyklen.
- Strategi for nye cykelmobilitetsløsninger, særligt el- og ladcykler mv.
- Udarbejde handlingsplan for øget cyklistfremkommelighed på det overordnede vejnet og indenfor Ringgaden.

Ansvarlig enhed
MTM Mobilitet, Anlæg og Drift

Vigtige aktører

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

6.000 ton

2024 forventning

Scope 3

Lav

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

TM-6 Fremme af elbiler

Indsatsområde: Skifte af teknologi og drivmidler

[RETUR](#)

Beskrivelse

Fremme af elbiler er en nødvendighed hvis vi skal nå målet om CO₂-neutralitet i Aarhus. Med persontransport som den største CO₂-udleder i 2030-scenariet, er der behov for en omfattende indsats for at nå målet om, at 40 % af alle personbiler i Aarhus i 2030 skal være elbiler.

Kommunen skal derfor udarbejde en handlingsplan for fremme af elbiler, hvor der redegøres for værktøjer og håndtag der kan tages i brug for at nå i mål. Derudover skal der sikres forbeholdte parkeringspladser, hensigtsmæssige p-regler og attraktive vilkår for opstillere og operatører af ladestandere.

Udover de kommunale håndtag spiller staten en stor rolle i at sikre fremme af elbiler, gennem lovgivning og finansiering. Der bør være fokus stabilitet og forudsigelighed, da det er vigtigt for markedet i forhold til et stigende elbilsalg. Kommunen skal derudover opfordre til at stille krav til byggerier gennem udnyttelse af bygningsreglementet, baseret på Byggeloven og Ladestanderbekendtgørelsen. Endelig skal Kommunen være en del af fremme af brugen af delemobilitet, særligt for erhvervslivet, f.eks. gennem informationskampagne eller platforme udviklet særligt til brug for dele-el-erhvervsbiler.

Leverancer

- Udarbejdelse af incitamentsstrategi/handlingsplan for fremme af elbiler, heri potentielt indbefattet gratis parkering, indførelse af emissionsfrie zoner, reserveret parkering, promovering, skiltning mv.
- Input til revideret lovgivning ift. fremme af elbiler
- Platform til deleelbiler til erhvervslivet

Ansvarlig enhed

MTM Mobilitet, Anlæg og Drift

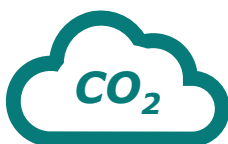
Vigtige aktører

Markedet, Lovgivningen, Staten, Magistraten for Kultur og Borgerservice

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

13.000 ton

2024 forventning

Scope 3

Lav

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

TM-7 Elektrificering af taxaer

Indsatsområde: Skifte af teknologi og drivmidler

[RETUR](#)

Beskrivelse

Aarhus Kommune skal understøtte indfasningen af grønnere drivmidler i taxabranchen. Dette gøres ved at udarbejde en handlingsplan, der udlægger muligheder og værktøjer til at fremme grønnere drivmidler, såsom el eller brint i taxaer. En sådan plan kunne kortlægge behovet for attraktive holdepladser, rigelig infrastruktur, prioriterede opsamlingsbaner, f.eks. i lufthavne og ved Hovedbanegården samt andre trafik hubs, og andre værktøjer. Dette øger borgernes incitament til at vælge taxaer med grønnere drivmidler og selvom projektet giver en beskeden CO₂-reduktion i sig selv, vil det i bybilledet øge synligheden af et grønt teknologiskifte og medføre, at flere borgere oplever at køre i de emissionsfrie køretøjer.

Leverancer

- Udarbejdelse af handlingsplan for understøttelse af fossilfrie drivmidler til taxabranchen

Ansvarlig enhed

MTM Mobilitet, Anlæg og Drift

Vigtige aktører

Taxabranchen, udbydere af grønne drivmidler

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

1.000 ton

2024 forventning

Scope 3

Lav

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

TM-8 Udfasning af fossile drivmidler i transportsektoren

Indsatsområde: Skifte af teknologi og drivmidler

[RETUR](#)

Beskrivelse

Omstilling af tung transport, f.eks. fly, skibe, busser og lastbiler har en længere indfasningstakt end omstilling af personbilerne. En del af løsningen om at nå CO₂-neutralitet er, at disse transportmidler kan tanke fossilfrie brændstoffer

Denne indsats dækker over en målrettet indsats for at udfase fossile drivmidler i den private sektors tunge transport, fly, skibe, ligesom indsatsen skal understøtte de aarhusianske virksomheders omstilling af transporten. Der er tale om en indsats der kræver frivilligt samarbejde og samskabelse med branchens aktører omkring konkrete tiltag. Dette forventes at ske gennem opsøgende og aktiv markedsdialog, partnerskaber og synergiprojekter, hvor kommunen med baggrund i erfaring fra f.eks. industriindsatsen i "Kommune forfra"- samarbejder skaber resultaterne sammen med relevante aktører og interesseorganisationer.

Indsatsen har et tæt samspil med indsatserne omkring industri og erhverv, f.eks. dialog med transporttunge erhvervsvirksomheder og produktion af klimavenlige drivmidler.

Leverancer

- Aktiv opsøgende aktørdialog og samskabelsesprojekter omkring:
 - Indfasning af fossilfrie drivmidler til tung transport inkl. busser
 - Understøtte omstilling af fly og skibstrafik
 - Understøtte virksomheder med omstilling af transporten

Ansvarlig enhed

Programkontor for klima og grøn omstilling

Vigtige aktører

De nødvendige aktører skal findes i forbindelse med planudarbejdelsen.

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

12.000 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Indsatsområde: Værktøjer og infrastruktur

[RETUR](#)

Beskrivelse

Den grønne omstilling af transportsektoren kræver for stor en omlægning af vores transportsystem til, at den kan håndteres alene ved at stille nye muligheder til rådighed. Det er helt afgørende for succesen, at disse nye muligheder understøttes af regulering og incitamenter, der både gør fossilfri transport mere attraktiv men samtidigt gør fossilbaseret transport mindre attraktivt. Noget af dette kan håndteres ved at justere de fysiske rammer for transport, såsom hastighedsgrænser og adgangsmuligheder for de enkelte transportformer. Andet kan håndteres via økonomiske incitamenter, såsom billettakster for den kollektive transport. Særligt parkeringspolitikken indeholder en række meget effektive virkemidler til at fremme den grønne omstilling, hvor det i højere grad bliver nødvendigt at stille yderligere krav til omfang, placering og prisstruktur for parkeringsmulighederne inde i Aarhus by. Sidst men ikke mindst ligger der en række mulighed virkemidler, som kræver ny lovgivning og dermed et godt samarbejde med landets øvrige kommuner om at sikre Folketingets opbakning til at stille nye muligheder til rådighed for at fremme den grønne omstilling.

Leverancer

- Strategi for tilpasning af vejnettet til mere klimavenlig persontransport, heri potentielt indbefattet hastighedszoner, trafikøer, nulemissionskorridorer mv.
- Strategi for økonomiske og regulative incitamenter til at fremme grønnere transportvalg
- Ny parkeringspolitik med fokus på reduceret biltrafik og fremme af elbiler
- Interessevaretagelse ift. tilpasning af lovgivning

Ansvarlig enhed

MTM Mobilitet, Anlæg og Drift

Vigtige aktører

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

10.400 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

TM-10 Sikre tilstrækkelig lade- og tankinfrastruktur

Indsatsområde: Værktøjer og infrastruktur

[RETUR](#)

Beskrivelse

En tilstrækkelig og tilgængelig Tank- og Ladeinfrastruktur er en afgørende forudsætning for den grønne omstilling af transporten. Dette indebærer både elektriske køretøjer og køretøjer med fossilfrie drivmidler, såsom brint. For at den grønne omstilling lykkes, skal infrastrukturen tænkes holistisk ind i byplanlægningen og energiplanlægningen af fremtidens by. Derfor fokuserer indsatsen på at få de lokale infrastrukturelle forudsætninger på plads. Dette bæres primært gennem udviklingen af en strategi for tank- og ladeinfrastruktur, og udstikker retningen og retningslinjerne for kommunens håndtering af infrastrukturudviklingen. Under denne, fremføres en række tiltag, der skal medvirke til at fremme udviklingen af ladeinfrastruktur, herunder information om og implementering af krav fra Ladestanderbekendtgørelsen i Bygningsreglementet. For at understøtte udbredelsen af ladeinfrastruktur på private arealer, herunder ved almene boliger, oprettes et sekretariat der kan vejlede og guide interesserede boligforeninger. Endelig skal kommunen fortsat understøtte udviklingen af brint til erhvervskørsel, gennem støttepuljer, demonstrationsprojekter og samarbejde med branchen.

Leverancer

- Strategi for lade- og tankinfrastruktur
- Information om og implementering af krav i ladestanderbekendtgørelsen
- Oprettelse af sekretariat for boligforeninger ift. opsætning af ladeinfrastruktur
- Understøtte udvikling af brint til erhvervskørsel

Ansvarlig enhed

MTM Mobilitet, Anlæg og Drift,
Arealudvikling

Vigtige aktører

Sekretariatet for Klima og Grøn Omstilling,
Borgmesterens Afdeling Erhverv og Bæredygtig udvikling

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

13.400 ton

2024 forventning

Scope 3

Lav

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

TM-11 Udskiftning af vejbelysning til LED

Indsatsområde: Værktøjer og infrastruktur

RETUR

Beskrivelse

Denne indsats skal levere en reduktion i energiforbruget relateret til transportsektoren gennem en fortsættelse af den igangsatte udskiftning af vejbelysning til LED.

Et reduceret energiforbrug vil ikke kun reducere CO₂-udledningen, men vil også reducere behovet for investeringer i den vedvarende energi, som skal forsyne den fremtidige elektrificerede transport.

Udskiftningen af vejbelysning kan derfor ses som en del af det samlede energisystem relateret til transporten.

I forbindelse med udskiftning af vejbelysning, vil der blive eksperimenteret med nye teknologier og nye planlægningsmæssige tankegange indenfor vejbelysning, fokuseret omkring adfærdspåvirkende lysætning. Det overordnede mål er at opnå energioptimeringer på lysanlæggene langs udvalgte strækninger og byrum uden trafiksikkerhed eller tryghedsfølelse reduceres.

Leverancer

- Udskiftning af vejbelysning til LED samt energibesparelser som følge heraf
- Sensorpåvirket vejbelysning og adfærdsudvikling gennem arkitektonisk understøttende lysætning

Ansvarlig enhed

MTM Mobilitet, Anlæg og Drift

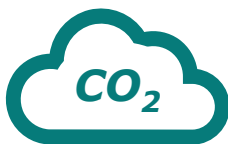

Vigtige aktører

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Lav

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

BYGGERI OG BYUDVIKLING

go green
with
Aarhus

BYGGERI OG BYUDVIKLING

 RETUR

Portefølje

	Reduktion i direkte CO ₂ -udledning *	Reduktion i indirekte CO ₂ -udledning **	Vigtige forudsætninger for omstilling	Positive afledte effekter	Samlet ressource estimat (mio.kr.) ***
Fælles grøn retning					
BB-01 Strategi for klimavenligt byggeri, anlæg og byudvikling	-	Mellem	Mellem	Mellem	3
BB-02 Grøn arkitekturpolitik	-	-	Mellem	Mellem	1
BB-03 Energi i byplanlægning	-	Mellem	Mellem	Mellem	4
Førende test- og demonstrationsby					
BB-04 Klimaforum	-	Mellem	Mellem	Høj	4
Den cirkulære by					
BB-05 Cirkulær økonomi i byggeri og anlæg	-	Mellem	Høj	Høj	8
BB-06 Bæredygtig jordhåndtering	6.000	Mellem	Lav	Lav	1,5
BB-07 CO ₂ -neutrale byggepladser	-	Mellem	Mellem	Mellem	3
BB-08 Strategi for klimaneutralt anlægsarbejde	-	Mellem	Mellem	Mellem	6
BB-09 Strategi for klimavenlig almen boligsektor	-	Mellem	Mellem	Mellem	1
Delprogramledelse Byggeri og Byudvikling					1,5
Sum	6.000	Mellem	Mellem	Mellem	33

* Forventet ton CO_{2e}/år i 2024 (Scope 1-2). "-" er angivet, hvis indsatsen primært har til formål at skabe forudsætninger for borgere og virksomheders reduktion, at nedbringe omkostningerne til den grønne omstilling eller primært fokus på udledning uden for kommunegrænsen (Scope3).

** Påvirkning af CO₂-reduktion uden for kommunen (Scope 3)

*** Samlet estimat i mio. kr i hele perioden 2021-2024 i runde tal. Estimatet dækker samlet ressourcetræk i perioden, der er nødvendigt for at realisere indsatserne som beskrevet i kataloget. Det er en forudsætning for gennemførelse af indsatserne, at dette i perioden kan dækkes af ressourcer i eksisterende drift, ekstern finansiering fra fonde og partnere samt ekstra driftsbevillinger. Anlægsomkostninger indgår ikke.

Indsatsområde : Fælles grøn retning

[RETUR](#)

Beskrivelse

Strategien skal understøtte udviklingen af den CO₂-neutrale, kompakte og attraktive by på baggrund af overordnede principper for byudviklingen som i videst muligt omfang afspejles i konkret planlægning og byggeri, den kommende planstrategi og revision af kommuneplanen. Strategien skal adressere muligheder og konkrete indsatser i tilknytning til lokalplanlægning og byggesagsbehandling. Strategien skal også bidrage til, at Aarhus Kommune som arealudvikler i videst muligt omfang går forrest og understøtter en CO₂-neutral byudvikling med udgangspunkt i cirkulært byggeri, vedvarende energi, klimatilpasning m.m.

Strategien formuleres i samarbejde med centrale aktører i relation til byggeri og byudvikling for at sikre en helhedsorienteret tilgang og høj grad af gennemførlighed.

Leverancer

- Analyse og gennemgang af metoder og principper for klimavenlig byudvikling, planlægning og byggesagsbehandling med henblik på handlingsmuligheder.
- Fastlægge mål og principper for udbud og arealudvikling, der understøtter en CO₂-neutral byudvikling
- Samarbejde med centrale aktører for at omsætte overordnede principper i konkrete målsætninger, dialogværktøjer, retningslinjer og lignende for udbud, planlægning, byggesagsbehandling og byggefase.

Ansvarlig enhed
BAA

Vigtige aktører

Kommuneplan, Plan, Mobilitet, Arealudvikling, Ejendomme, Stadsarkitekten

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

BB-02 Grøn arkitekturpolitik

Indsatsområde: Fælles grøn retning

[RETUR](#)

Beskrivelse

Den kommende politik for arkitektur og bykvalitet skal bidrage til, at løsninger for vedvarende energi, grøn omstilling og klimatilpasning tænkes ind i byggeri og byudvikling. Politikken skal i den forbindelse understøtte, at de relevante løsninger tænkes sammen med og aktivt bidrager til de værdier og kvalitetsprincipper for æstetik, anvendelse, kvalitet mv. som politikken søger at fremme.

Leverancer

- Integreres som del af arbejdet for kommende politik om arkitektur og bykvalitet, der er forankret hos Stadsarkitekten.
- Delprogrammet har ikke selvstændige leverancer.

Ansvarlig enhed
Stadsarkitekten

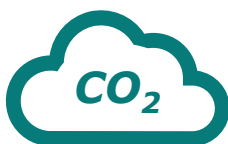

Vigtige aktører
Se proces for Arkitekturpolitik

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

BB-03 Energi i byplanlægning

Indsatsområde: Fælles grøn retning

[RETUR](#)

Beskrivelse

Den grønne omstilling af Aarhus Kommune skal ske på en måde, som er både omkostningseffektiv og rettidig. Byen skal løbende gøres klar til at være 100 % på vedvarende energi i 2030.

Kommuneplantillægget *Omstilling til Grøn Energi* tilstræber at de nødvendige overvejelser om fremtidens energiforsyning indtænkes bredt i den fysiske planlægning.

'KP-tillægget' forudsætter udvikling af flere nye værktøjer såsom et screeningsværktøj og en vejledning i energiplanlægning, formulere krav til Smart Grid i el- og varmenet, og tage stilling til opladning af elbiler i form af ladeinfrastruktur og udlæg af p-pladser.

Leverancer

- Screeningsværktøj om energi- og CO₂-forhold i kommuneplaner, lokalplaner, helhedsplaner, miljøvurderinger og VVM
- Vejledning og værktøj til overskuelig energiplanlægning forud for ny byudvikling og som led i bæredygtig byomdannelse (eks. Katrinebjerg).
- Varmeplan for Aarhus Kommune.
- Tillæg til eksisterende 360 graders dialogværktøj om lokalplaner om energiforbrug og CO₂-belastning.
- Fastlægge forudsætninger, metoder og generelle krav i form af frivillig bæredygtighedsklasse.
- Beregningseksempler for el- og varmeforbrug i nye boligområde.
- Værktøj til beregning af solcellepotentiale i bolig og erhvervsområder.

Ansvarlig enhed
BAA

Vigtige aktører
Plan, AVA varme, Natur og Miljø

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

BB-04 Klimaforum

Indsatsområde: Førende test- og demonstrationsby

[RETUR](#)

Beskrivelse

Klimaforum er en fælles formidlings-, netværks- og vidensdelingsindsats via digitale medier, netværk, seminarer og lignende. *Klimaforum* handler om **engagement, dialog og formidling af mål, metoder, projekter og resultater**. Her fremviser Aarhus konkrete private og kommunale pilotprojekter og sikrer vidensdeling mellem byggeriets parter i Aarhus Kommune, herunder uddannelses- og forskningsinstitutioner. Klimaforum er et fælles partnerskab for alle interesserede indenfor bygge- og anlægsbranchen i Aarhus Kommune, herunder offentlige og private bygherrer, rådgivere, forskning, uddannelse og entreprenører. Partnerskabet mellem DI Dansk Byggeri og AAK integreres i Klimaforum. *Klimaforum* fokuserer på netværksdannelse, vidensopbygning og kulturændring i byggebranchen gennem konferencer, seminarer, årsmøder, events og webinarer. Indsatsen er en del af en samlet kommunikation om Aarhus Kommunes klimastrategi og klimaplan.

- Hjemmeside med kortlægning af demonstrationsprojekter.
- Besøgscenter og booking af besøg med/uden guide på en række udvalgte byggerier.
- Dialog og mødeforum med pakkedninger for alle byggebranchens parter
- Netværk og partnerskaber med byggeriets aktører og forskningsinstitutioner
- Markedsføring af Aarhus Kommune og alle lokale klimaløsninger
- Årshjul med mødestruktur, herunder årsmøder internt og eksternt
- En eller flere faste udstillingsbygninger på tværs af alle delspor, evt. som Bylageret

Ansvarlig enhed
BAA

Vigtige aktører
Byggebranchens parter og interesseorganisationer

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

BB-05 Cirkulær økonomi i byggeri og anlæg

Indsatsområde: Den cirkulære by

[RETUR](#)

Beskrivelse

For at nå målet om CO₂ neutralitet i 2030 vil Aarhus Kommune styrke cirkulær økonomi som beskrevet af Ellen MacArthur Foundation, Regeringens Advisory Board og den nationale strategi for cirkulær økonomi.

Hovedtanken er at vedligeholde, genbruge, genanvende eller genudnytte produkter og materialer - helst i nævnte rækkefølge. Aarhus Kommune vil formidle og bidrage til metoder og platforme som fremmer cirkulation af brugte materialer primært ved at fremme udviklingen af private materialebanker. Materialebankerne skal fremstå i fysisk og digital form. Den fysiske materialebank giver mulighed for at indlevere og hente materialerne på en nem og smidig måde. En digital platform skal give overblik over nuværende og kommende materialer (planlagte nedrivninger).

Herudover skal indsatsen fungere som ramme for pilot- og udviklingsprojekter omkring både genbrug og genanvendelse i samarbejde med både offentlige og private bygherrer. Eksempelvis bæredygtig byomdannelse på Katrinebjerg. Indsatsen skal koordineres med projekter under Klimavenlig Arbejdsplads.

Leverancer

- Undersøgelse af forhindringer og muligheder for private materialebanker
- Etablering af en eller flere private materialebanker inkl. materialestandarder
- Digital materialebank med oversigt over beholdning med standarder i de fysiske materialebanker samt materialer fra kommende/planlagte nedrivninger
- Test- og pilotprojekter, der afprøver nye løsninger, metoder mv.
- Ansøgninger til Klimafonden og eksterne fonde vedr. pilotprojekter.

Ansvarlig enhed
BAA

Vigtige aktører

Erhvervsafdelingen, AVA Green, Ejendomme + alle bygningsområder, eksterne partnere

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

BB-06 Bæredygtig jordhåndtering

Indsatsområde: Den cirkulære by

RETUR

Beskrivelse

Ifølge en prognose for produktion af overskudsjord, vil man i Aarhus Kommune frem til 2030 skulle håndtere ca. 7,9 mio. m³ overskudsjord.

Det ventes, at man kan opnå en miljømæssige besparelse på op til ca. 80 % ved at planlægge for lokal nyttiggørelse af jordressourcerne. Det foreslås derfor, at der udarbejdes en jordstrategi, hvor lokale genanvendelsesprojekter planlægges og opgravet overskudsjord kan nyttiggøres som erstatning for naturlige råstoffer.

Det kan f.eks. være til støjafskærmning, terrænregulering, rekreative arealer, vejanlæg, ledningsgrave og lign. Det skal gøres lettest og billigst at gøre det rigtige, men vi kan ikke tvinge aktørerne. Hvis vi planlægger i stedet for at opfordre aktørerne til selv at finde på mulige nyttiggørelsesscenarier, er chancen langt større for, at holdningen ændres, og at der kan ses en afledt effekt i form af en reduktion i CO₂ udledningen.

Leverancer

En strategi/plan for genanvendelse af overskudsjord, så der kan tilbydes lokale muligheder for at afsætte/nyttiggøre overskudsjorden og dermed reducere transport af jord til modtagestationer udenfor kommunen.

Ansvarlig enhed
PBM, Natur og Miljø

Vigtige aktører
Plan, Byggeri, Rådgivere,

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

6.000 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

BB-07 CO₂-neutrale byggepladser

Indsatsområde: Den cirkulære by

[RETUR](#)

Beskrivelse

Ved næsten alle byggeopgaver etableres en byggeplads med personalefaciliteter (energiforbrug), materialeoplag, energiforbrug til større og mindre maskiner, tilpasning og opblanding af materialer (energiforbrug), betonudlægning og opmagasinering af bygningsaffald.

Indsatsen skal belyse mulighederne for helt CO₂-neutrale byggepladser med bedre sortering og genanvendelse af byggeaffald. Indsatsen skal koordineres med Ejendomme, med indsats BB-08 om de almene boliger og med Natur og Miljø, der er myndighed for affaldsregulativer.

Der er også behov for koordinering med AVA, der står for en række indsamlings- og sorteringsordninger i henhold til gældende affaldsregulativer.

Leverancer

- Undersøgelse af mulighederne for fossilfrit energiforbrug på alle typer af byggepladser, herunder fossilfrie maskiner, skurvogne, transportkøretøjer og værktøj.
- Undersøgelse af muligheder og begrænsninger vedrørende sortering og genanvendelse af bygningsaffald dels på større og dels på mindre byggepladser. Muligvis to forskellige sæt af metoder.
- Belyse mulighederne for at regulere sortering og genanvendelse af bygningsaffald gennem et nyt regulativ for bygningsaffald.

Ansvarlig enhed
BAA

Vigtige aktører

Ejendomme, AVA affald, Natur og Miljø, Plan

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

BB-08 Strategi for klimaneutralt anlægsarbejde

Indsatsområde: Den cirkulære by

[RETUR](#)

Beskrivelse

Strategien skal sikre, at CO₂-forbruget sænkes mest muligt og der indarbejdes cirkulær økonomi i kommunale anlægsopgaver. Det kan ske ved kortlægning og beregning af nøgletal for CO₂ aftryk ved anvendelse af de forskellige materialer og energiformer, der benyttes ved anlægsprojekter. Ideen er lokal tilpasning og benyttelse af 'Vej-LCA' til beregning af livscyklusanalyser i lokale anlægsprojekter. Der skal udarbejdes en model for beregning af CO₂-aftryk ud fra 'Vej-LCA' og hvordan der kan tildeles point for cirkulær økonomi som led i udbud af kommunale anlægsprojekter. Indsatsen skal sammen med AVA belyse muligheder for at genanvende flere materialer fra genbrugsstationer, materialebanker og genbrugsvirksomheder.

Leverancer

- Kort og enkel strategi afstemt og tilpasset kommunale anlægsopgaver.
- Lokalt tilpasset 'Vej-LCA' til livscyklusanalyser af anlægsprojekter.
- Fastlægge mål, forudsætninger, beregnings- og analysemetoder, dialogværktøjer og krav til CO₂-neutralitet ved projektering, udbud, planlægning, byggesagsbehandling og selve anlægsfasen.
- Model for genbrug, genanvendelse og genudnyttelse skal koordineres og afstemmes med indsatserne BB-05 og BB-06.
- Partnerskab, netværk eller forpligtende samarbejde mellem alle centrale aktører - bygget på erfaringer fra arbejdet med strategisk energiplanlægning.

Ansvarlig enhed
MAD

Vigtige aktører

Plan, AVA affald, Natur og Miljø, Ejendomme

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

BB-09 Strategi for klimavenlig almen boligsektor

Indsatsområde: Den cirkulære by

[RETUR](#)

Beskrivelse

Strategien skal fastlægge mål, metoder, handlinger og indsatser for at sikre en klimaneutral almen boligsektor i Aarhus Kommune. Strategien skal udformes i en proces med den almene boligsektor, så der tilstræbes en høj grad af ejerskab og engagement ved strategiens gennemførelse. Strategien skal omfatte nye anlæg og boliger, drift af den eksisterende boligmasse og renoveringer. Strategien skal udover klima forholde sig til centrale spørgsmål vedr. miljømæssig, social og økonomisk bæredygtighed. Strategien skal tage stilling til, om Aarhus Kommune skal stille særlige krav til bæredygtighed i form af certificering (DGNB, Svanemærket) eller krav om frivillig bæredygtighedsklasse med et fastlagt CO₂-niveau. Strategien skal også omfatte mål og handlinger indenfor cirkulær økonomi.

Leverancer

- Et netværk om klimavenlighed i den almene boligsektor i Aarhus Kommune. Netværket skal koordineres med og ske i samarbejde med Energispring.
- Fastlægge lokale forudsætninger, metoder og værktøjer til beregning af CO₂ og andre parametre for bæredygtighed
- Øge kendskabet til LCA og frivillig bæredygtighedsklasse i den almene boligsektor.
- Handleplan for etablering af ladestandere, elbiler, delebiler, cyklisme i boligforeninger.

Ansvarlig enhed
BAA

Vigtige aktører
Plan, almennyttige boligforeninger, AVA, Ejendomme

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

INDUSTRI OG LANDBRUG

go green
with
Aarhus

INDUSTRI OG LANDBRUG

 RETUR

Portefølje

	Reduktion i direkte CO ₂ -udledning *	Reduktion i indirekte CO ₂ -udledning **	Vigtige forudsætninger for omstilling	Positive afledte effekter	Samlet ressourceestimat (mio.kr.) ***
Fra jord til jord					
IL-01 Fødevareværdikæder fra jord til jord	4.000	Mellem	Mellem	Lav	2
IL-02 Klimavenlig arealanvendelse af landbrugsjord	11.000	-	Lav	Ingen	7,5
IL-03 Styrket tilsyn og dialog med landbruget	2.000	Mellem	Mellem	Lav	6,5
Industriens processer					
IL-04 Anpartssolceller for industrivirksomheder	6.000	-	Lav	Lav	1
IL-05 Alternative energikilder til flydende gas	8.000	Høj	Høj	Mellem	4
IL-06 Styrket tilsyn og dialog med industrien	4.000	Høj	Mellem	Lav	4,5
IL-07 Cirkulær økonomi og symbioser	4.000	Høj	Mellem	Lav	3,5
Viden og samarbejde					
IL-08 Grønne forandringsagenter til industri- og landbrugsvirksomheder	500	-	Mellem	Mellem	2
Delprogram ledelse Industri og Landbrug					1,5
Sum	39.500	Mellem	Mellem	Lav	32,5

* Forventet ton CO_{2e}/år i 2024 (Scope 1-2). ”-” er angivet, hvis indsatsen primært har til formål at skabe forudsætninger for borgere og virksomheders reduktion, at nedbringe omkostningerne til den grønne omstilling eller primært fokus på udledning uden for kommunegrænsen (Scope3).

** Påvirkning af CO₂-reduktion uden for kommunen (Scope 3).

*** Samlet estimat i mio .kr i hele perioden 2021-2024 i runde tal. Estimatet dækker samlet ressourceetæk i perioden, der er nødvendigt for at realisere indsatserne som beskrevet i kataloget. Det er en forudsætning for gennemførelse af indsatserne, at dette i perioden kan dækkes af ressourcer i eksisterende drift, ekstern finansiering fra fonde og partnere samt ekstra driftsbevillinger. Anlægsomkostninger indgår ikke.

IL I Fødevareværdikæder fra jord til jord

Indsatsområde: Fra jord til jord

[RETUR](#)

Beskrivelse

Fødevareindustrien og dens tilknyttede aktiviteter er den største industribranche i Aarhus og den sektor med størst CO₂-udledning. Desuden er der en række aktører som nationalt gør sig gældende inden for fødevarer/landbrug. Eksempelvis SEGES, Agro Food Park, AU, Business Region Aarhus m.fl.

Indsatsen samler aktører og giver fælles retning og incitament for, at alle led i fødevareværdikæden går mod CO₂ neutralitet. Det gælder dels for kerneprodukter, men også relaterede produkter som f.eks. restprodukter, emballage mm.

Indsatsen skal sikre, at der er tydelige muligheder i de forskellige led af værdikæden for at arbejde for CO₂-neutralitet, kvantificere disse muligheder og skalere dem, til ikke kun at gælde Aarhus Kommunes indkøb af fødevarer. Ændret anvendelse af kommunale, dyrkede jorde bidrager til at klimagevinsten indfries.

Leverancer

- Et fyrtårnsprojekt, som samler aktører og giver fælles retning og incitament for at alle led i fødevareværdikæden.
- Øget fokus på energieffektivisering, udfasning af fossile brændsler samt CO₂ reduktion i landbruget
- I 2021 ansøges om ekstern finansiering og projektet forventes at løbe over tre år frem til 2024.

Ansvarlig enhed
MTM, Natur og Miljø

Vigtige aktører

Klimasekretariatet, Erhvervsafd., virksomheder, brancheorganisationer klynger, uddannelser mfl.

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

4.000 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

IL 2 Klimavenlig arealanvendelse af landbrugsjord

Indsatsområde: Fra jord til jord

[RETUR](#)

Beskrivelse

Landbruget står for op mod 20 % af Danmarks udledning af klimagasser. Indsatsen vil identificere, kortlægge og understøtte prioriterede handlinger, der sænker klimaaftrykket fra landbruget. Målet er at kvantificere aftrykket fra arealer i det åbne land og fremme klimavenlig brug af arealer i samspil med byrådets andre mål for arealanvendelse. Den aktuelle indsats om klimavenlig arealanvendelse bidrager til realisering af statens nye projektordninger med jordfordeling og omdannelse af arealer til andre formål end direkte fødevareproduktion. Indsatsen skaber også et øget samarbejde mellem forskellige kommuner omkring klimavenlig arealanvendelse. Endelig omsætter indsatsen de fundne potentialer (til ændret arealanvendelse) til konkrete projekter klar til finansiering ved at kommunen kan agere tovholder for arbejdet og søge midler til realisering af projekterne.

Leverancer

- Analyse og kortlægning af potentielle arealer og klimagevinsten
- Arealomlægning af jorde (f.eks. lavbundslande) i landbrugsdrift til våde arealer, tilbageholdelse af vand i landskabet, natur, vedvarende græs, skovrejsning på høje liggende arealer osv.
- Fremme af klimavenlig drift af landbrugsjord
- Ekstern finansiering anskaffes til styrket udvidet sammenarbejde og indsatser

Ansvarlig enhed
MTM, Natur og Miljø

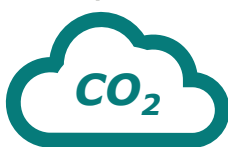
Vigtige aktører

EJD, MAD, Landbrugsorganisationerne, lodsejere, AU, SEGES, andre kommuner m.fl.

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

10.000 ton

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Indsatsområde: Fra jord til jord

[RETUR](#)

Beskrivelse

Aarhus Kommune er min. hvert 3. år ude hos de større husdyrbrug for at gennemføre dialogbaserede miljøtilsyn. Dette kontaktpunkt med husdyrbrugene benyttes som en mulighed for at komme i dialog med landmændene omkring klima og bæredygtige tiltag på husdyrbrugene. Indsatsen tilrettelægges i samarbejde med landbrugets organisationer, hvor der, gennem direkte dialog, rettes fokus på klimaområdet og de muligheder landmændene har for at gøre en indsats. Husdyrbrug bliver vejledt og inspireret til bæredygtige tiltag herunder nye, innovative dyrkningsmetoder som skovlandbrug, græsser til protein og solcelleparker. Nogle modtager økonomisk støtte til et konsulentforløb. Desuden kan vi i miljøgodkendelser og revurderinger af miljøgodkendelser på de omfattede husdyrbrug, øge fokus på anvendelse af bedste tilgængelige teknologi (BAT), herunder at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt på husdyrbruget. Forudsætningerne for indsatsen er samarbejde med landbrugets organisationer, vidensopbygning, og fundraising af de økonomiske midler.

Leverancer

- Etablering af samarbejder, netværk og klimakampagne med landbrugets organisationer for at optimere indsatsen og dialogen med landmændene.
- Have dialog om bæredygtige tiltag relevante på den enkelte bedrift
- Fundraising af midler til rådgivning af landmændene i et konsulentforløb om bæredygtige tiltag.

Ansvarlig enhed
MTM, Natur og Miljø

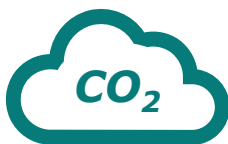

Vigtige aktører
Relevante aktører inden for landbruget

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

1000 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

IL 4 Anpartssolceller for industrivirksomheder

Indsatsområde: Industriens processer

[RETUR](#)

Beskrivelse

Der er behov for at industrivirksomheder har et reelt alternativt til deres nuværende brug af fossile brændsler, men inden dette er muligt, bør det være en mulighed at investere i en anpart i en solcellepark.

Der er dialog med en række virksomheder i Aarhus, som har interesse i at leje/købe en anpart i en solcelleanlæg f.eks. svarende til virksomhedens CO₂ udledning. Typisk er det relativt fordyrende at placere solceller på/ved selve virksomheden, der er væsentlig bedre økonomi i at etablere et område med solceller på over 30 hektar.

F.eks. kan der udtages jord og her placeres solceller. Ved at stille dialogbaseret krav til developere, som gerne vil opstille solcelleparker, vil det give virksomheder mulighed for kompensere for fossilbaseret energi – lokalt i Aarhus. Forventningen er, at et sådant anpartssolcelle lag vil generere midler, der kan bruges til at udvikle/understøtte reelle alternativer til industriens brug af fossile brændsler/brændstoffer.

Der er behov for at facilitere en mobilisering af relevante aktører, udarbejde business cases samt se på muligheden for reinvestering af midler i nye aktiviteter, der understøtter klimaneutral industrivirksomheder.

Leverancer

- En solcellepark i 2023, så industrivirksomheder kan købe midlertidig CO₂-kompensation i Aarhus

Ansvarlig enhed
MTM, Natur og Miljø

Vigtige aktører
Industrier, solcelledevelopere. (fx NRGi)

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

5.000 ton

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Indsatsområde: Industriens processer

[RETUR](#)

Beskrivelse

Virksomheder, der har behov for høje proces temperaturer, har typisk ikke mulighed for at konvertere til vedvarende energi (økonomisk/teknisk). Derfor er der behov for at fremme alternativer. Der er behov for, at industrivirksomheder har et reelt alternativt til deres nuværende brug af fossile brændsler, så som LPG (Liquidified Petroleum Gas).

I dag er der produktion af biogas flere steder i Aarhus. Biogassen anvendes til varme og el. Der er gode alternativer hertil som kan frigøre biogassen til bedre alternativer. Således kan biogassen opgraderes, kondenseres og bruges til procesenergi mm. Desuden er det muligt at øge energimængden fra biogas ved methanisering. Der skal involveres relevante aktører samt udarbejdes et feasibility studie af værdikæden. Aktørerne spænder fra leverandører af biosubstrater (landbrug) til biogasproduktion, forflydning mm. samt konkrete aftagere af LNBG (flydende naturbiogas). Aktiviteterne for denne indsats bliver facilitering, organisering, funding, projektledelse m.m.

Leverancer

- At potentialet for forflydning undersøges.
- At der, ved et bæredygtigt potentiale, etableres en værdikæde til flydende biogas som erstatter fossil gas.

Ansvarlig enhed
MTM, Natur og Miljø

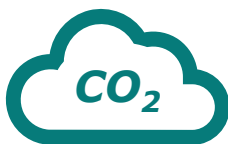

Vigtige aktører
Industrier og leverandører

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

7.000 ton

2024 forventning

Scope 3

Høj

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Indsatsområde: Industriens processer

[RETUR](#)

Beskrivelse

Miljøtilsynet er mange virksomheders væsentligste kontakt til kommunen. Mere dialog med aarhusianske virksomheder omkring renere teknologi, miljøstyring og cirkulær økonomi, vil bidrage til at nå Klimaplanens mål om CO₂-neutralitet i 2030.

Arbejdet er allerede igangsat med en planlagt tilsynskampagne 2020/2021 om klimainsats, affaldsforebyggelse og cirkulær økonomi, hvor kommunen tilbyder vejledning og dialog om cirkulær økonomi i forbindelse med den lovpligtige tilsynskampagne, men en fortsat indsats er afhængig af flere ressourcer.

Denne særindsats er for de små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og delvist finansieret af projektet EC-SMV, som er støttet af midler fra Region Midtjylland og Den Europæiske Fond for Regional Udvikling. De besøgte virksomheder vil, hvis der er potentiale for energi- og CO₂-besparelser, modtage hjælp, rådgivning og tilskud til udvikling af en grøn forretningsmodel.

Leverancer

- Reduktion i virksomheders affaldsproduktion og CO₂ emission
- Mindre spild af ressourcer og energi
- Øget genbrug og recirkulering af materialer i virksomhederne
- Øget antal af virksomheder der arbejder med cirkulær økonomi
- Mindst 80 fremstillingsvirksomheder besøges over 2 år.

Ansvarlig enhed
MTM, Natur og Miljø

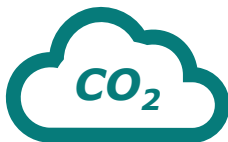

Vigtige aktører
Klimasekretariatet og virksomheder

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

3.500 ton

2024 forventning

Scope 3

Høj

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Indsatsområde: Industriens processer

[RETUR](#)

Beskrivelse

Der har gennem de seneste år været arbejdet med *rest til ressource* internationalt, nationalt og lokalt. Indsatserne har typisk været projekter, som efter en periode er lukket ned og dermed er de identificerede forretningspotentialer ikke blevet udfoldet tilstrækkeligt til at fortsætte. Potentialet og motivation fra virksomheder er stadig til stede, men der mangler viden i virksomheder om muligheder for at se rester som en ressource virksomheden kan tjene penge på.

Der er allerede en indsats i gang på Aarhus Havn med meget lovende symbioser for midler bevilliget i perioden 2020-2021, dog er det væsentligt at denne indsats fortsættes. Der vil først og fremmest blive arbejdet med brug og anvendelse af data for ressourcer og facilitering af affaldsprodukter som ressourcer, hvor relevante aktører inddrages, dette vil ligeledes udfolde et innovationspotentiale for start ups mv.

Leverancer

- Symbiose tiltag koordineres og kommercialiseres således at der skabes bæredygtig forretning.
- Øvrige indsatser indtænkes fx udvidet miljøtilsyn, Klimaalliancer m.fl.
- Reduceret forbrænding af fossilbaseret brændsel

Ansvarlig enhed
MTM, Natur og Miljø

Vigtige aktører
AffaldVarme Aarhus, Klimasekretariatet, Virksomheder

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

3.500 ton

2024 forventning

Scope 3

Høj

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Grønne forandringsagenter til industri- og landbrugsvirksomheder

Indsatsområde: Viden og samarbejde

[RETUR](#)

Beskrivelse

Flere industri- og landbrugsvirksomheder efterspørger i stigende grad ressourcer til at styrke eller sætte turbo på arbejdet med grøn omstilling i deres virksomhed.

Derfor skal det der opkvalificeres, uddannes og videreuddannes grønne forandringsagenter til at imødekomme denne efterspørgsel.

Det kan både være ved opkvalificerende uddannelses- og praktikforløb for ledige i Aarhus Kommune i samarbejde med Jobcentrene og uddannelsesinstitutioner – med mulighed for senere udvidelse til andre kommuner i Region Midt. Det kan også være gennem opkvalificering af kommunale medarbejdere, virksomhedsansatte, bestyrelsesmedlemmer, mv.

Virksomheder, for hvem dette er interessant, kan blandt andet findes gennem kommunes myndighedsarbejde og kommunens virksomhedsrettede klima indsats. En afledt effekt af denne indsats er beskæftigelse for ledige i Aarhus Kommune.

Leverancer

- Oprettelse af kandidatbank for 'bæredygtighed (og cirkulær økonomi)'.
- Udvikling og etablering af kompetenceforløb og opkvalificeringsplatform
- Grønne forandringsagenter er blevet tilknyttet virksomheder, og understøtter at det grønne forretningspotentiale bliver udfoldet

Ansvarlig enhed
MTM, Natur og Miljø

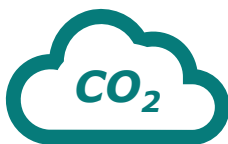

Vigtige aktører
Jobcenter Aarhus, Klimasekretariatet, Uddannelsesinstitutioner

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

500 ton

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

AARHUS OMSTILLER

go green
with
Aarhus

AARHUS OMSTILLER

 RETUR

Portefølje

	Reduktion i direkte CO ₂ -udledning *	Reduktion i indirekte CO ₂ -udledning **	Vigtige forudsætninger for omstilling	Positive afledte effekter	Samlet ressourceestimat (mio.kr.) ***
Innovation og eksport					
AO-01 Fremme af innovation indenfor klima og grøn omstilling	-	Mellem	Høj	Høj	5,5
AO-02 Styrket eksport af klimaløsninger og branding af Aarhus som en klimavenlig by	-	Mellem	Høj	Mellem	4,5
Viden og formåen					
AO-03 Dannelse – viden og læring om klima	-	Mellem	Høj	Mellem	10,5
AO-04 Demokrati – borgerinddragelse og samskabelse		Mellem	Høj	Mellem	8
Mobilisering og adfærd					
AO-05 Fællesskab – sammen om den grønne omstilling	-	Mellem	Høj	Høj	16,5
AO-06 Partnerskaber – videndeling og stærke samarbejder	-	Mellem	Høj	Høj	9
AO-07 Måling og Kommunikation – sikre og synliggøre resultater	-	Mellem	Høj	Mellem	4,5
Delprogramledelse Aarhus Omstiller					1,5
Sum		Mellem	Høj	Mellem	60

* Forventet ton CO_{2e}/år i 2024 (Scope 1-2). ”-” er angivet, hvis indsatsen primært har til formål at skabe forudsætninger for borgere og virksomheders reduktion, at nedbringe omkostningerne til den grønne omstilling eller primært fokus på udledning uden for kommunegrænsen (Scope3). For ‘Aarhus Omstiller’ er dette særligt vigtigt, da delprogrammet grundlæggende handler om at skabe forudsætninger for de andre delprogrammer. F.eks. ved at øge borgernes motivation og evne til at deltage i den grønne omstilling. Igennem AO-07 vil der blive skabt et bedre grundlag for fremadrettet at vurdere effektsammenhænge og prioritering i de forudsætningskabende initiativer.

** Påvirkning af CO₂-reduktion uden for kommunen (Scope 3).

*** Samlet estimat i mio .kr. i hele perioden 2021-2024 i runde tal. Estimatet dækker samlet ressourceetrag i perioden, der er nødvendigt for at realisere indsætterne som beskrevet i kataloget. Det er en forudsætning for gennemførelse af indsætterne, at dette i perioden kan dækkes af ressourcer i eksisterende drift, ekstern finansiering fra fonde og partnere samt ekstra driftsbevillinger. Anlægsomkostninger indgår ikke.

AO-I Fremme af innovation indenfor klima og grøn omstilling

Indsatsområde: Innovation og eksport

[RETUR](#)

Beskrivelse

Vi har som by og bysamfund brug for nye løsninger og teknologier, der kan bidrage til den grønne omstilling. Det betyder et behov for at udnytte Aarhus' unikke størrelse og position som innovationsplatform for udvikling, test og demonstration af skalerbare, klimavenlige løsninger. Målet er, at Aarhus bliver en førende test- og demonstrationsby for innovative klimaløsninger, der kan inspirere og sælges til resten af verden. Det kræver stærke partnerskaber med erhvervslivet og et tæt samarbejde med byens uddannelses- og forskningsinstitutioner, de lokale videns- og innovationsmiljøer samt de nationale klyngeorganisationer, Innovationsfonden, Vækstfonden og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

Leverancer

- Igangsættelse og gennemførelse af de grønne initiativer i erhvervsplan 2020-2023 "Partnerskaber for Bæredygtig Vækst" i tæt samarbejde med byens erhvervsliv, videns- og innovationsmiljøerne og de øvrige erhvervsfremmeaktører
- Etablering af Klimaalliancen på tværs af byens største og klimaambitiøse arbejdspladser
- Etablering af grøn investeringspulje til medfinansiering af aarhusianske virksomheders arbejde med udvikling, test og demonstration af nye grønne løsninger inden for Aarhus Kommunes driftsområder.

Ansvarlig enhed
MBA, Erhverv og
Bæredygtig Udvikling

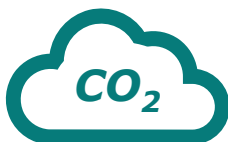

Vigtige aktører
Virksomheder, forsyningselskaber, lokale og nationale vidensmiljøer m.fl.

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Indsatsområde: Innovation og eksport

[RETUR](#)

Beskrivelse

Danske virksomheder er internationalt anerkendte for udvikling, produktion og salg af grønne løsninger inden for områder som energi, miljø, vand og byggeri, heraf mange lokaliseret i Aarhusområdet. En stigende global efterspørgsel efter mere klimavenlige produkter og services vil øge eksportpotentialet for de aarhusianske virksomheder. Aarhus kan som by bidrage til at indfri dette eksportpotentiale ved at øge kendskabet til danske løsninger og "brande" sig nationalt og internationalt som en klimavenlig og attraktiv by at besøge, bo og arbejde i. Initiativer som Go Green Delegation Service i Teknik og Miljø og de internationale myndighedssamarbejder er eksempler på initiativer, der skal bidrage til at øge omverdens kendskab til danske løsninger på klimaområdet

Leverancer

- Etablering af et stærkt partnerskab med lokale og nationale videns- og innovationsmiljøer og erhvervsfremmeaktører, der kan understøtte virksomhedernes eksportaktiviteter som f.eks. Water Valley Denmark.
- Stærke internationale myndigheds- og bysamarbejder.
- Måltrettet "branding" af Aarhus som en klimavenlig by at besøge, bo og arbejde i.

Ansvarlig enhed

MBA, Erhverv og Bæredygtig Udvikling

Vigtige aktører

Virksomheder, forsyningselskaber, lokale og nationale vidensmiljøer m.fl.,

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

AO-3 Dannelse – viden og læring om klima

Indsatsområde: Viden og formåen

[RETUR](#)

Beskrivelse

Klimamålet om et CO₂-neutralt Aarhus kræver, at Aarhus Kommune bidrager til at udbrede viden om klima og bæredygtighed til alle borgere i alle aldre. I et tværfagligt samarbejde i kommunen og med vidensinstitutioner, ildsjæle, iværksættere m.fl. skal vi også lære at omsætte viden til konkrete værktøjer for fælles grøn handling.

Indsatsen dækker derfor over en bred vifte af oplysnings-, videns-, lærings- og debataktiviteter, der skal være med til at give primært borgerne, men også foreninger, kulturinstitutioner m.fl. de rigtige forudsætninger for at bidrage til klimamålet. Indsatsen har desuden et særligt stærkt fokus på aktiviteter målrettet børn og unge ifm. deres forløb i daginstitution, skole, fritidsklub samt ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Leverancer

- Oplysnings og debataktiviteter for at øge viden og dialog om klima og grøn livsstil.
- Styrke og udvide lærings- og formidlingstilbuddene på *Naturcenter Aarhus* i Brabrand.
- Udvikle og understøtte digitale platforme og læringsremedier, som eksempelvis ULF i Aarhus, som kan løfte børn og unges viden, engagement og handling på klimaområdet.
- Sikre fremtidig drift af *Klimaambassadører* for børn og unge samt udbrede konceptet til flere målgrupper, så mange borgere kan klædes på med kompetencer, værktøjer og engagement til at navigere i og påvirke den grønne omstilling.

Ansvarlig enhed
MKB

Vigtige aktører

MBU, MBA, MTM, uddannelses- og vidensinstitutioner, lokale foreninger

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

~1 ton pr. engageret borger

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

AO-4 Demokrati – borgerinddragelse og samskabelse

Indsatsområde: Viden og formåen

[RETUR](#)

Beskrivelse

Vi skal facilitere og gennemføre en række helt nye indsatser for at styrke borgernes ejerskab i den grønne omstilling mod et CO₂-neutralt Aarhus i 2030. Initiativet indebærer derfor forskellige borgerinddragende formater og aktiviteter via eksisterende og nye platforme og metoder - både digitalt og fysisk.

Formålet er at styrke borgernes muligheder for - og give adgang til - at deltage aktivt i beslutninger om den grønne omstilling i Aarhus. Indsatsen bidrager til at sikre større ejerskab og handlekraft blandt et bredt og repræsentativt udsnit af borgerne. Samtidig får kommunen vigtig viden om hvordan vi bedst muligt samskaber klimaløsninger, som giver mening fra borgernes perspektiv.

Leverancer

- Afholdelse af forskellige tema-borgersamlinger, hvor et repræsentativt udsnit af borgere skal komme med anbefalinger og forslag til løsning af konkrete klimaudfordringer, f.eks. hvordan man kan ændre borgernes klimaaftryk i hverdagen.
- Afprøvning af lokale borgerbudgetter, hvor borgere i et område får mulighed for stille forslag til konkrete klimaindsatser inden for en given budgetramme.
- Særligt fokus på inddragelse og samskabelse med børn og unge for at sikre de fremtidige generationers stemme i den demokratiske debat.

Ansvarlig enhed
MKB

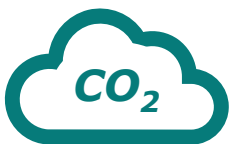
Vigtige aktører

MBU, videns- og kulturinstitutioner, tænketanke, foreninger, andre byer nationalt/internationalt

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

~1 ton pr. engageret borger
2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

AO-5 Fællesskab – sammen om den grønne omstilling

Indsatsområde: Mobilisering og adfærd

[RETUR](#)

Beskrivelse

Hvis vi skal lykkes med klimamålet i 2030 skal vi ændre mange ting. Vi skal fx se affald som en ressource og forandre vores forbrugs-, mad- og transportvaner. Det er ikke altid nemt at ændre vaner, men det er både nemmere og mere meningsfuldt når vi gør det sammen. Forpligtende fællesskaber og fælles forestillinger om hvordan det bæredygtige samfund og liv ser ud, er derfor afgørende for at sætte skub i den grønne omstilling.

Derfor skal vi arbejde aktivt med at udvikle og understøtte grønne fællesskaber i Aarhus og vi skal etablere et både digitalt og fysisk *Klimacenter Aarhus*, som skal være en dynamisk vidensbank og platform for klimahandling.

Leverancer

- Etablering af *Klimacenter Aarhus* for at fremme vidensopbygning, mobilisering og konkret klimahandling både i eget hjem, foreninger, institutioner m.fl.
- Understøtte etablering og udvikling af forpligtende grønne fællesskaber i nabolaget eller inden for bestemte interessefællesskaber som fx madkultur, byhaver m.v.
- Gøre grønne og klimavenlige adfærdsændringer tilgængelige for borgerne med digitale og fysiske værktøjer, samt motivere borgerne til at fastholde og udvide de grønne vaner.
- Arbejde på at realisere *Greenlight* både som en årlig tilbagevendende begivenhed og en kontinuerlig platform for aktiviteter og det grønne fællesskab i hele Aarhus.

Ansvarlig enhed
MKB

Vigtige aktører

MTM, MBA, videns-, kultur- og erhvervsliv, tænketanke, lokale foreninger, fællesråd m.fl.

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

~1 ton pr. engageret borger

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

AO-6 Partnerskaber - videndeling og stærke samarbejder

Indsatsområde: Mobilisering og adfærd

[RETUR](#)

Beskrivelse

Udvikling og etablering af partnerskaber vil være gennemgående for hele Aarhus Omstilller for at sikre, at grønne indsatser på tværs af byen spiller sammen og spiller hinanden bedre. Vi skal dele visioner, viden og løsninger i stærke samarbejder.

Et særligt fokus vil være på kultur- og foreningslivet fordi kulturen er en enestående platform til at sætte samfundets udfordringer og visioner i perspektiv, til at oversætte kompliceret viden til sanser og følelser, og derved skabe begejstring, motivation og sætte gang i grønne bevægelser. Partnerskaber med kultur- og foreningslivet tæller museer, teatre, biblioteker, idrætsklubber m.fl. og vil derved skabe synlighed om klima i byrummet, mobilisere borgere og samtidig skubbe på den grønne innovation og forretningsudvikling.

Leverancer

- Etablering af *kulturpartnerskaber for klima* for at styrke kulturlivet i Aarhus som en driver i den grønne omstilling og fremme grøn innovation og nytænkning.
- Tværkommunalt samarbejde om *Fremtidens Grønne Borgere* for at styrke og samtænke klimaarbejdet for børn og unge under hele Aarhus Omstilller.
- Partnerskaber med både lokale og internationale videns-, kultur- og erhvervsaktører samt foreninger, grønne NGO'er og ildsjæle for at sikre vidensdeling, synergi og skabe stærke offentligt-private samarbejder om klimahandling i hele Aarhus.

Ansvarlig enhed
MKB

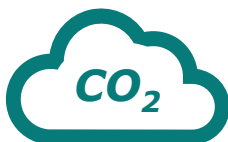
Vigtige aktører

MBU, MBA, MTM, videns-, kultur-, og erhvervsliv, foreninger, NGO'er m.fl.

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

AO-7 Måling og Kommunikation – sikre og synliggøre resultater

Indsatsområde: Mobilisering og adfærd

RETUR

Beskrivelse

Måling og kommunikation om klimaudviklingen i Aarhus er afgørende for at sikre det kontinuerlige engagement hos borgere og samarbejdspartnere. Vi skal kunne vise, at det nytter at gøre en forskel. Og derfor skal vi arbejde med at udvikle relevant måling for borgernes adfærdsændringer og engagement som supplement til de offentlige målinger om den grønne udvikling i Aarhus.

En stærk visuel kommunikation om fremgangen kan samtidig blive et værktøj til at skabe yderligere motivation for borgere og samarbejdspartnere, fordi der skabes en fælles fortælling og omstillingskultur. Derudover skal de kommunale kultur- og fritidsinstitutioner gå forrest ved at arbejde med CO₂-regnskab og forpligtende klimatiltag, som kan inspirere og motivere andre.

Leverancer

- CO₂-regnskab for det kommunale kultur-, fritids- og foreningsliv.
- Afprøve metoder til kontinuerlig, konkret og brugbar måling af borgernes adfærdsændringer og engagement.
- En stærk kommunikation og synlighed om klimaomstillingen både digitalt og fysisk.

Ansvarlig enhed
MKB

Vigtige aktører MTM, MBA, videns- og uddannelsesinstitutioner, fællesråd og lokalforeninger, kulturinstitutioner og alle samarbejdspartnere

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KLIMAVENLIG ARBEJDSPLADS

go green
with
Aarhus

KLIMAVENLIG ARBEJDSPLADS

RETUR

Portefølje

	Reduktion i direkte CO ₂ -udledning *	Reduktion i indirekte CO ₂ -udledning **	Vigtige forudsætning er for omstilling	Positive afledte effekter	Samlet ressource estimat (mio.kr.) ***
Klimavenlige indkøb og udbud					
KA-01 Strategisk indsats for grøn omstilling i indkøb og udbud	-	Mellem	Mellem	Mellem	3
KA-02 Bæredygtige cirkulære møbler	-	Mellem	Høj	Høj	7
KA-03 Grøn bundlinje - opfølgning og målemetoder til grønne indkøb og udbud	-	Ikke relevant	Lav	Lav	3
Min klimavenlige arbejdsplads					
KA-04 Opbygning af motivation og viden hos medarbejdere i Aarhus Kommune	2.500	Mellem	Mellem	Mellem	3
KA-05 Kapacitetsopbygning og uddannelse af medarbejdere i Aarhus Kommune	2.500	Mellem	Mellem	Mellem	4
KA-06 Ændrede arbejdsgange, digitalisering, data og undersøgelser på arbejdspladsen	2.500	Mellem	Mellem	Mellem	3
KA-07 Kommunikation og klima i øjenhøjde	-	Mellem	Mellem	Mellem	3
Fossilfri kommunal transport					
KA-08 Implementering og drift af Grøn Transportplan	2.000	Ingen	Mellem	Mellem	3
KA-09 Elektrificering af busser	3.000	Ingen	Lav	Lav	1
KA-10 Klimavenlig medarbejdertransport i arbejdstiden	700	Mellem	Mellem	Mellem	3
KA-11 Klimavenlig transport til og fra arbejde	2.500	Mellem	Mellem	Mellem	3
Kommunens ejendomme og selskaber					
KA-12 Nye økonomi- og budgetmodeller for byggerier	-	Høj	Høj	Lav	2
KA-13 Klimavenlig og rentabel drift af bygninger	28.000	Lav	Mellem	Mellem	1
KA-14 Krav, værktøjer og metoder til drift og klimabevidste løsninger i byggeriet	-	Høj	Mellem	Mellem	22,5
KA-15 Bygninger som ramme for medarbejderes klimaindsatser i hverdagen	-	Mellem	Mellem	Mellem	5
KA-16 Grønt ejerskab	10.000	Høj	Høj	Høj	1,5
Delprogram ledelse Klimavenlig Arbejdsplads					1,5
Sum	54.000	Mellem	Mellem	Mellem	69,5

* Forventet ton CO_{2e}/år i 2024 (Scope 1-2). ”-” er angivet, hvis indsatsen primært har til formål at skabe forudsætninger for borgere og virksomheders reduktion, at nedbringe omkostningerne til den grønne omstilling eller primært fokus på udledning uden for kommunegrænsen (Scope3).

** Påvirkning af CO₂-reduktion uden for kommunen (Scope 3).

*** Samlet estimat i mio. kr i hele perioden 2021-2024 i runde tal. Estimatet dækker samlet ressourcestræk i perioden, der er nødvendigt for at realisere indsatserne som beskrevet i kataloget. Dette dækker interne ressourcer i eksisterende drift, evt. ekstern finansiering fra fonde og partnere samt evt. ekstra driftsbevillinger. Anlægsomkostninger indgår ikke.

Strategisk indsats for grøn omstilling i indkøb og udbud

Indsatsområde: Klimavenlige Indkøb og udbud

[RETUR](#)

Beskrivelse

For at understøtte Aarhus Kommunes ambitioner inden for klima og grøn omstilling skal der udarbejdes en grøn indkøbsstrategi med operationelle principper, som skal sikre, at der stilles de rette krav til kommunens samarbejdspartnere / leverandører, og at der følges op på, om kravene overholdes. Derudover skal der med en grøn indkøbsstrategi skabes et fundament for innovation og udvikling indenfor grøn omstilling i udbud og kontrakter. Der skal skubbes på og nudges for at få et kontinuerligt fokus på grøn omstilling som en naturlig del af indkøb mm. Kommunikation, især måden der kommunikeres på, er et væsentligt virkemiddel for at lykkes.

Der skal ske en koordinering over imod både regionale og nationale initiativer og beslutninger samt interessevaretagelse. Formålet hermed er at sikre, at Aarhus Kommune følger med udviklingen, lader sig inspirere og samarbejder med andre organisationer. Denne indsats er en videreførelse og styrkelse af aktiviteten "Tværfagligt indsatsteam for Indkøb og Udbud" fra Klimaplan 2016-2020, men med nye fokusområder og tiltag. I aktiviteten arbejdes inden for rammerne af Aarhus Kommunes Indkøbs- og Udbudspolitik fra 2019.

Leverancer

- Der udarbejdes og implementeres en grøn indkøbsstrategi, der skal understøtte indkøb og udbud i Aarhus Kommune.
- Der laves organisatoriske tiltag, der medfører målbare positive ændringer i adfærden med en gavnlig påvirkning af klimaaftrykket.

Ansvarlig enhed

Indkøb og Udbud i
Borgmesterens Afdeling

Vigtige aktører

Erhvervslivet, interesseorg., andre offentlige organisationer, magistratsafdelingerne.

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KA-2

Bæredygtige cirkulære møbler

Indsatsområde: Klimavenlige Indkøb og udbud

RETUR

Beskrivelse

Aarhus Kommune vil gå forrest i den grønne omstilling ved at insistere på, at produktion, transport, forbrug og bortskaffelse af kommunens møbler skal følge ambitiøse, bæredygtige krav og cirkulære principper. Indsatsen startede med budgetforliget 2018, Bæredygtighedsudvalgets anbefaling om "Øget genanvendelse" i 2019, og Byrådets vedtagelse af Aarhus Kommunes bæredygtige møbelstrategi i 2020. Der er behov for at understøtte strategien, hvor vi opbygger viden og erfaringer, og udvikler nye løsninger og værktøjer. Målet er implementering i hele kommunen og påvirkning af markedet i en bæredygtig retning. Fokus er på: Fælles retning, kommunikation og synliggørelse, bæredygtige udbud og forbrug, social bæredygtighed i møbelbranchen, bæredygtige kompetencer og adfærd, og ressourcer til grøn omstilling.

Leverancer

- E-handelsløsning til genbrugsmøbler
- CO₂-målemetode
- Udbygning af bæredygtige krav i Dynamisk Indkøbssystem
- Beskæftigelsesaktiviteter på møbelområdet
- Pilotprojekter om aftaler på møbler som service
- Kompetenceudviklingsaktiviteter og rådgivning om bæredygtig indretning

Ansvarlig enhed

Indkøb og Udbud
Borgmesterens
Afdeling

Vigtige aktører:

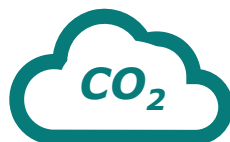
Ejendomme og bygningsafdelinger, kommunikation, IT og HR, institutioner, decentrale indkøbere og beslutningstagere, f.eks. forretningsudvalg på skoler og budgetansvarlige

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Grøn bundlinje – opfølgning og målemetoder til grønne indkøb og udbud

Indsatsområde: Klimavenlige Indkøb og udbud

RETUR

Beskrivelse

For at understøtte det øgede fokus på grøn omstilling på indkøbsområdet er det afgørende, at der er kompetencer og metoder til at opfinde nye målemetoder, samt til at udvikle procedurer til opfølgning og afrapportering. Der er tale om opfindelse af en ny grøn bundlinje.

Den nye grønne bundlinje består af flere elementer: CO₂-beregninger, TCO-beregninger (Total Cost of Ownership), cirkulær økonomi, understøttelse og sparring i forhold til udbud samt opfølgning på kontrakter, både på varer og tjenesteydelser, udmøntning af en grøn indkøbsstrategi - så denne bliver understøttet af data, samt videnopsamling og samarbejde på tværs med regionale, nationale og andre kommunale organisationer, fællesskaber, brancheforeninger mv., for at sikre indsamling af viden om, hvordan der kan måles på den grønne omstilling og etableres en ny grøn bundlinje/baseline.

Leverancer

- Udarbejdelse af nye målemetoder, så der kan arbejdes med nye former for grønne bundlinjer på indkøbsområdet
- Udvikling af procedurer for opfølgning på indkøbsområdet og udarbejdelse af indstillinger med det formål at føre til databårne beslutninger med fokus på den grønne omstilling på indkøbsområdet

Ansvarlig enhed

Indkøb og Udbud i
Borgmesterens Afdeling

Vigtige aktører

Erhvervslivet, interesseorganisationer, KL, Ministerier og andre offentlige organisationer.

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Indsatsområde: Min klimavenlige arbejdsplads

RETUR

Beskrivelse

Den nyeste forskning i adfærdsdesign og klimavenlig adfærd viser, at adfærdsforskningen er et nyttigt redskab, når organisationer ønsker at ændre medarbejderes adfærd i en mere klimavenlig retning. Ligeledes viser forskningen, at der er en sammenhæng mellem trivsel og motivation og graden af miljømæssig bæredygtighed. Derfor er det afgørende at arbejde med medarbejderes motivation og en mobilisering af den klimavenlige arbejdsplads.

Der igangsættes allerede i 2020 indsatser, som skal sikre, at kommunens ansatte er motiverede og får kompetencer til at blive "klimavenlige medarbejdere".

Klimavenlige adfærdsændringer på arbejdspladsen sker lettere med motiverede medarbejderne, der kan se meningen med dem og forstår betydningen af dem.

Motivation til at handle klimavenligt opbygges bl.a. igennem viden om klimaforandringer og klimavenlig adfærd, prøvehandling, konkurrencer og videreførelse af 'Klimakollegaprisen'.

Leverancer

- Prøvehandling, konkurrencer, idebank/advisory board, medarbejderpulje
- Klimakollegaprisen videreføres i samarbejde med Sekretariatet for klima og grøn omstilling

Ansvarlig enhed

BA, HR og organisation

Vigtige aktørerHR og Personalestyregruppen (PSG)
Sekretariatet for klima og grøn omstilling**GEVINSTER**

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

2.500 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Indsatsområde: Min klimavenlige arbejdsplads

RETUR

Beskrivelse

For at implementere byrådets ønske om et gearskifte i arbejdet med klima og grøn omstilling er der planlagt igangsættelse af en række indsats, der skal sikre at kommunens ansatte, ledere såvel som medarbejdere, har den rette viden og kompetencer til at blive "klimavenlige medarbejdere", og at de rette tekniske kompetencer er til stede blandt kommunens ansatte.

Kapacitetsopbygning og viden hos "klimavenlige medarbejdere" er både et mål i sig selv og en forudsætning for grøn omstilling inden for bygninger, energi og på transportområdet. Derudover giver det mulighed for at stille grønne krav til leverandører og mulighed for at sikre synlighed af den grønne omstilling. Mange medarbejdere vil gerne handle "klimarigtigt" men er i tvivl om, hvorvidt de træffer de rigtige valg. Medarbejdere efterspørger håndgribelig viden om klimaspørgsmålene. Initiativerne i denne handlingsplan skal opbygge denne kapacitet. Der forventes mere klimavenlig adfærd blandt medarbejdere på kontorer og i kommunens drift og hos kommunens medarbejdere i deres private liv.

Leverancer

- Fælles vidensniveau: Kursus til (alle) medarbejdere som e-learning
- Uddannelse og sikring af rette kompetencer
- "Mainstreaming", Klima i Lederuddannelse (DOL), Onboarding, Ledermedarbejderroller, MED-uddannelse og MUS
- Kursus i klimavenlig livsførelse (tilbud)

Ansvarlig enhed
BA, HR og organisation

Vigtige aktører
HR og Personalestyregruppen (PSG)

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

2.500 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Ændrede arbejdsgange, digitalisering, data og undersøgelser på arbejdspladsen

Indsatsområde: Min klimavenlige arbejdsplads

[RETUR](#)

Beskrivelse

Indsamling af data og viden om vores adfærd og vores arbejdspladser skal understøtte den samlede indsats for CO₂ neutralitet i 2030. Der indsamles data på en række udvalgte parametre, og der laves en spørgeskemaundersøgelse (nulpunktsmåling) blandt ledere og medarbejdere på Aarhus Kommune som arbejdsplads.

Nulpunktsmålingen skal kortlægge motivation for og viden om klima og grøn omstilling. Og den danner grundlaget for, at vi igangsætter de rigtige initiativer indenfor klima og grøn omstilling på arbejdspladsen og kan følge udviklingen og effekten af disse initiativer. Der indsamles løbende data på en række udvalgte områder. Konkret er der igangsat et arbejde med at få klima ind "Aarhus i tal".

Ved hjælp af flere digitale løsninger kan vi optimere vores arbejdsgange og begrænse transportbehovet, blandt andet ved at afholde flere virtuelle møder, bruge kommunens online samarbejdsplatforme mere og øge mulighederne for hjemmearbejde.

Leverancer

- Spørgeskemaundersøgelse (nulpunktsmåling)
- Dataindsamling
- Klima i Aarhus i tal (Targit)
- Digitalisering og ændrede arbejdsgange
- Strategi for virtuelle møder og hjemmearbejde på kommunens afdelinger og institutioner

Ansvarlig enhed

BA, HR og organisation og Digitaliseringsstyregruppen (DSG)

Vigtige aktører

HR, Personalestyregruppen (PSG)

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

2.500 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KA-7

Kommunikation og klima i øjenhøjde

Indsatsområde: Min klimavenlige arbejdsplads

RETUR

Beskrivelse

Formidling og kommunikation har en særlig vigtig rolle i forbindelse med, at ledere og medarbejdere i Aarhus Kommune får den nødvendige viden, færdigheder og holdninger til at være klimavenlige medarbejdere og medborgere. Klimavenlige adfærdsændringer på arbejdspladsen sker lettere gennem motiverende tiltag, hvor medarbejderne kan se meningen og forstår betydningen af, hvorfor de skal ændre adfærd.

Indsatsen tager afsæt i en grøn grundfortælling og leverer formidling og kommunikation, der skal sikre, at kommunens medarbejdere bliver motiveret til at blive "klimavenlige medarbejdere". Motivation til at handle klimavenligt opbygges bl.a. gennem viden om, hvordan man som individ, og sammen med andre, kan være med til at påvirke klimaforandringer. Og gennem gode historier, hvor man kan spejle sig i andre.

Leverancer

- Grøn grundfortælling (i samarbejde med kommunikationsstyregruppen)
- Kommunikation af gode historier med eksempler på, hvad medarbejdere eller den enkelte arbejdsplads gør/ kan gøre anderledes
- '10 gode råd' om klimavenlig adfærd
- 'Klimaord og FAQ'
- Interessefællesskaber, blandt andet gennem en åben gruppe på AarhusIntra
- Klimaquizzet og gamification
- Employer Branding
- Grønt Advisory Board

Ansvarlig enhed
BA, HR og organisation

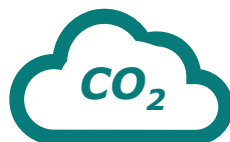

Vigtige aktører
Arbejdsgruppen for den klimavenlige arbejdsplads, Kommunikationsstyregruppen

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KA-8 Implementering og drift af Grøn Transportplan

Indsatsområde: Fossilfri kommunal transport

[RETUR](#)

Beskrivelse

Byrådet vedtog med Klimaplan 2016-2020, at der skal udarbejdes en plan for, hvordan Aarhus Kommunes egen transport bliver fossilfri inden 2030. Grøn Transportplan udgør for det første en fælles strategisk ramme (principper) for omstillingen af Aarhus Kommunes transport. For det andet er der med vedtagelsen af fase 2 i november 2020 lagt en køreplan for, hvordan omstillingen af kommunens transport skal finde sted. Implementering og drift af Grøn Transportplan for at sikre målopfyldelse fordrer ressourcer til følgende opgaver:

- Målopfølgning på Grøn Transportplan – herunder årlige opfølgninger og justeringer af minimumskrav og roadmap samt eventuelt igangsættelse af nye initiativer
- Faglig kvalificeret rådgivning om grøn transport ift. teknologivalg for køretøjer og infrastruktur, og bidrag til formulering af årlige minimumskrav.
- Indgå i tværgående samarbejder i Aarhus Kommune omkring implementering af Grøn Transportplan herunder eksempelvis i forhold til koordineret flådestyring, klimavenlig arbejdsplads mm.

Leverancer

- Egen flåde 100 % fossilfri i 2025 (budgetforlig 2020)
- Indkøbt transport (transport i forbindelse varer og tjenesteydelser) 100 % fossilfri i 2030

Ansvarlig enhed
BA, Kørselskontoret

Vigtige aktører
Alle magistratsafdelinger

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

2.000 ton

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KA-9 Elektrificering af bybusser

Indsatsområde: Fossilfri kommunal transport

RETUR

Beskrivelse

Indsatsen skal sikre, at alle kontraktbusser på bybusnettet bliver omstillet til eldrift senest i 2027, og at reserve- og dubleringsbusser bliver omstillet senest i 2030. Kommunen har aftalt med Midttrafik, at krav om elbusser fremadrettet indgår i Midttrafiks buskontrakter for bybuskørsel i Aarhus. Det er nuværende busoperatør AarBus, der anskaffer elbuserne. AarBus kontraktafregnes via Midttrafik og finansieres af kommunen. Kommunen skal herudover, i takt med at elbuserne anskaffes, forinden etablere den nødvendige el-ladeinfrastruktur på de tre kommunalt ejede busanlæg, som huser bybusparken. Der er udarbejdet en etapeplan for etablering af infrastrukturen.

Leverancer

- I 2021 vil 33 ud af den samlede buspark på i alt 185 bybusser være udskiftet med elbusser. AarBus forventes herefter af udskifte i gennemsnit 30 busser årligt.
- I 2020 bevilgede Byrådet de første 44 mio. kr. af i alt skønnet 98 mio. kr. til etablering af den samlede ladeinfrastruktur. Første etape gennemføres herefter i 2021. I løbet af 2021 vil indstilling om finansiering af de næste etaper blive fremsendt til byrådet.

Ansvarlig enhed

MTM Mobilitet, Anlæg og Drift

Vigtige aktører

Midttrafik, AarBus

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

3.000 ton

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KA-10 Klimavenlig medarbejdertransport i arbejdstiden

Indsatsområde: Fossilfri kommunal transport

[RETUR](#)

Beskrivelse

Aarhus Kommune har ca. 30.000 ansatte, og transport er involveret i leveringen af en række af kommunens velfærds- og serviceydelser. En del af denne transport foregår i køretøjer, som kommunen stiller til rådighed. Estimerer på baggrund af udgifter til kørselsgodtgørelse viser, at kommunens medarbejdere udleder 1.421 tons CO₂ årligt, svarende til ca. 2,6 % af virksomhedens samlede udledning.

Indsatsen går ud på at få mest muligt af denne kørsel omlagt fra fossil energi til vedvarende energi. Derfor vil kommunens benzin og diesel personbiler blive udfaset og emissionsfrie køretøjer indfaset frem mod 2025 (Grøn Transportplan). Udover at udskifte kommunale køretøjer vil der også blive set på at løsninger, der kan minimere selve behovet for kørsel i egen bil. Konkret indebærer dette bl.a. forslag til skift fra brug af kørselsgodtgørelse til at stille elbiler til rådighed, undersøgelse af muligheder for mere cykeltransport, nedbringe behovet for fysiske møder, politikker om medarbejdertransport såsom brug af cykeltransport under 5 km og muligheder til bruttolønsordning til kollektiv trafik samt evt. (el-)cykler.

Leverancer

- Reducere medarbejderes brug af egne fossildrevne biler i arbejdstiden
- Øge medarbejderes brug af cykel i arbejdstiden

Ansvarlig enhed
BA, HR og organisation

Vigtige aktører
Personalestygruppen

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

700 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KA-11 Klimavenlig transport til og fra arbejde

Indsatsområde: Fossilfri kommunal transport

[RETUR](#)

Beskrivelse

Det er vigtigt, at udledningen af CO₂ nedbringes i Aarhus Kommune, både som arbejdsplads og i bysamfundet. Medarbejdernes kørsel til og fra arbejde i fossildrevne biler skal nedbringes til fordel for mere klimavenlige alternativer.

Vi kan ikke lave regler for, hvordan medarbejderne transporterer sig til og fra arbejde, men via adfærdsdesign, ved at lette hverdagen for f.eks. cyklister, og ved at tilbyde personalegoder og bruttolønsordninger kan vi nå et stykke.

Dette initiativ målretter sig alle Aarhus Kommunes ansatte, når de transporterer sig til og fra arbejde over længere eller kortere afstande. Mange er allerede på cykel og i offentlig transport, men en stor del af medarbejderne benytter stadig benzin- og dieselmotorer.

Leverancer

- Ved hjælp af adfærdsdesign og incitamenter skal flere medarbejdere vælge en fossilfri eller klimavenlig transportform på arbejde. Der skal derfor udarbejdes en ny vejledning/politik til nedbringelse af kørsel i (egne) fossildrevne biler.

Ansvarlig enhed

BA, HR og organisationen.

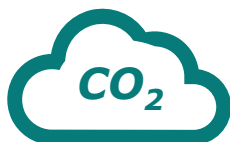
Vigtige aktører

Personalestyregruppen

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

2.500 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KA-12 Nye økonomi – og budgetmodeller for byggerier

Indsatsområde: Kommunens ejendomme og selskaber

RETUR

Beskrivelse

For at kunne sætte mere fart på indsatsen omkring klimavenligt byggeri er der brug for at udarbejde nye modeller for de kommunale byggerier, hvor totaløkonomi og CO₂ reduktion indgår. Der skal skabes incitamentsstrukturer, som sikrer, at CO₂ reduktioner fastholdes. Samtidig skal der findes nye investeringsmodeller for byggerier med anlægsrammer, og der skal fastlægges baseline samt mål for CO₂ på byggeprojekter. Der skal arbejdes med fokus på produktion, anlægsfase, vedligehold, levetid og bortskaffelse. Økonomi og budgetmodeller muliggør og understøtter incitamentet for større anlægsinvesteringer, for at sikre lavere driftsudgifter og CO₂ aftryk. Der vil være behov for en særlig indsats ift. håndtering af risici, når nye materialer og metoder skal afprøves. Indsatsen understøtter, at der stilles krav om, at rådgivere og leverandører leverer beslutningsgrundlag baseret på modellen.

Leverancer

- Nye økonomi- og budgetmodeller for anlægsprojekter, større renoveringer og genopretninger, hvor totaløkonomi og CO₂ reduktionen indgår.
- Forsøgsprojekter med udgangspunkt i, at genopretning 1:1 skal kunne udvides til helhedsorienterede løsninger, der er fremtidssikrede og har lav CO₂ udledning.
- Baseline og mål for CO₂-aftryk for et antal eksisterende og nye bygninger inden for de forskellige bygningssegmenter.

Ansvarlig enhed

Bygningskoordineringsgruppen

Vigtige aktører

MTM Ejendomme, BA Budget og planlægning

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Høj

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KA-13 Klimavenlig og rentabel drift af bygninger

Indsatsområde: Kommunens ejendomme og selskaber

RETUR

Beskrivelse

Aarhus Kommune har arbejdet med energioptimering på egne bygninger i mange år, men der er fortsat et væsentligt potentiale for besparelser. Det er bl.a. energioptimering og ibrugtagning af nye store anlæg samt løbende drift. Det handler derfor særligt om energiledelsesindsatsen og driftskrav til anlæg i forbindelse med design og projektering. Der ses størst potentiale ift. energioptimering af de større ventilations- og varmeanlæg, hvor der er risiko for overforbrug ved selv en mindre fejl. Der skal indarbejdes driftskrav til anlæg ifm. design og projektering, og krav til hvordan idriftsætning, kontrol og afprøvning af anlæggende skal foregå. Herunder skal indregulering ske koordineret mellem anlæg og drift i overtagelsesperioden, ligesom driftsinstruktioner og vedligeholdelsesplaner skal være klar ved overdragelse af projekt og ibrugtagning.

Leverancer

- Energiledelse på alle større anlæg styrkes gennem alarmer og overvågning, der genererer data og styrker vores erfaringstal om basisforbrug og om resultaterne af forskellige optimeringsindsatser
- Gennemførelse af forsøgsprojekter, som bidrager til intelligent styring af bygningsdrift og -udnyttelse
- Genbrug af overskudsvarme på alle anlæg, hvor dette er rentabelt
- Vidensdeling og kompetenceopbygning hos driftspersonale, rumvejledere mv.

Ansvarlig enhed
MTM Ejendomme,
Energiledelse

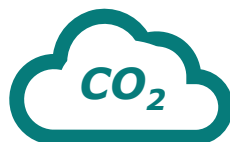

Vigtige aktører
Bygningskoordineringsgruppen

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

28.000 ton

2024 forventning

Scope 3

Lav

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

Indsatsområde: Kommunens ejendomme og selskaber

[RETUR](#)

Beskrivelse

For at lykkes med CO₂-reduktion i byggeriet i de kommende år, er der brug for viden, koordinering og værktøjer, som alle relevante brugere og samarbejdspartnere har adgang til. Denne indsats skal sikre, at medarbejdere har de nødvendige værktøjer og kompetencer, så Aarhus Kommune kan skabe resultater i forhold til lavt CO₂ aftryk fra byggerier. CO₂ reduktion i byggeriet kan sikres gennem krav og vejledning om materialer og metoder, så der træffes beslutninger, som understøtter CO₂ neutrale eller CO₂ lave løsninger i projekter. I alle projekter afsøges mulighederne for at afprøve nye, bæredygtige materialer og metoder, og i alle projekter indarbejdes enten CO₂ reducerende tiltag eller andre bæredygtighedstiltag.

Leverancer

- Platform til videndeling, eksempler, erfaringsudveksling, formidling af krav m.m.
- Klimagruppe med specialviden som sikrer forankring og opfølgning
- Ny vejledning og krav (værktøjer) til byggeprojekter
- Aarhus Kommune gør den frivillige bæredygtighedsklasse til standard for alle byggerier.
- Kommunens 360 graders bæredygtighedsmodel og pjecen vedr. energi- og bæredygtigt byggeri opdateres for at understøtte sammenhængen til de nye værktøjer.
- Kompetenceopbygning hos både projekt-, driftsmedarbejdere og ledelse, som har relation til Aarhus Kommunes ejendomsområde.
- Gennem forsøgsprojekter opbygges erfaringer med bæredygtigt, klimavenligt byggeri. Forsøgsprojekterne forventes finansieret via 5 % puljen.

Ansvarlig enhed

Bygningskoordineringsgruppen

Vigtige aktører

MTM Ejendomme, Klimasekretariatet, Tværmagistratslig arbejdsgruppe

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Høj

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KA-15

Bygninger som ramme for medarbejderes klimainsatser i hverdagen

Indsatsområde: Kommunens ejendomme og selskaber

RETUR

Beskrivelse

For at påvirke og ændre vores kultur og mindset og gøre den cirkulære tænkning til det naturlige udgangspunkt, sætter dette initiativ fokus på at integrere forskellige klimavenlige løsninger og produkter i hverdagen. Gennem brugen af de kommunale bygninger, styrkes de ansattes kompetencer og viden om værdien og mulighederne ved klimavenlig adfærd, så ressource- og materialeforbrug, og dermed også CO₂, reduceres. Fokus på, at de kommunale bygninger kan være ramme for og understøtte bæredygtige løsninger og en cirkulær tilgang.

Leverancer

- Gennemførelse af nudging-projekter, som relaterer sig til bygninger eller bygningsdrift.
- Bookingværktøj på tværs af magistratsafdelinger og eksternt, der muliggør bedre deling af mødelokaler og ressourcer. Feks. køretøjer og elcykler.
- Gode, enkle, digitale mødefaciliteter, mødebokse mv., som understøtter nye arbejdsrutiner
- Deling af overskudsprodukter, såsom brugte døre, belysningsudstyr eller møbler via en interaktiv platform
- Sikre, at kommunale bygninger understøtter de centrale initiativer i Grøn Transportplan. Feks. via gode forhold for cyklister: overdækket, aflåst parkering, omklædnings- og tørrefaciliteter og faciliteter til cykelreparation.
- Afdækning af behovet for el-ladestandere til medarbejdernes køretøjer
- Afklaring af finansiering af anlægsudgifter til indsatsen

Ansvarlig enhed

Bygningskoordineringsgruppen

Vigtige aktører

MTM Ejendomme

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

KA-16 Grønt ejerskab

Indsatsområde: Kommunens ejendomme og selskaber

[RETUR](#)

Beskrivelse

Kommunen er ejer og medejer af en række selskaber. Igennem aktivt ejerskab vil kommunen søge at sikre, at selskaberne aktivt bidrager til den grønne omstilling, herunder målet om CO₂-neutralitet i 2030. Det skal først og fremmest ske gennem ejerstrategier, og i første omgang med udgangspunkt i samarbejdet med AffaldVarme og Aarhus Vand. Der skal arbejdes for, at selskaberne:

- Er CO₂-neutrale i 2030 (evt. enkelte undtagelser)
- Lever op til samme krav som kommunens egen drift ift. investeringer, leverandører, indkøb, transport, anlæg, medarbejderadfærd mm.
- Igennem selskabernes egne strategier bidrager til de forandringsmål, som byrådet ønsker
- Indgår i aktivt samarbejde med kommunen og øvrige aktører mhp. at maksimere hastigheden på udvikling, test og implementering af nye grønne løsninger

Leverancer

- I ejerstrategierne for AffaldVarme og Aarhus Vand indføres afsnit omkring byrådets klimamålsætninger, som forudsættes afspejlet i de enkelte selskabers egne strategier.
- På baggrund af erfaringerne med disse to selskaber vurderes indsatsen i forhold til kommunens øvrige selskaber.
- Vejledning til kommunalt udpegede medlemmer af bestyrelser ift. aktivt ejerskab af kommunale selskaber
- Estimatet for CO₂ besparelser justeres løbende i samarbejde med selskaberne

Ansvarlig enhed
Selskabsteamet

Vigtige aktører
De kommunale selskaber

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

10.000 ton

2024 forventning

Scope 3

Høj

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

PLATFORM FOR FÆLLES OMSTILLING

go green
with
Aarhus

PLATFORM FOR FÆLLES OMSTILLING

 RETUR

Portefølje

Reduktion i direkte CO ₂ -udledning *	Reduktion i indirekte CO ₂ -udledning **	Vigtige forudsætninger for omstilling	Positive afledte effekter	Samlet estimeret ressource behov (mio.kr.) ***
--	---	---------------------------------------	---------------------------	--

Tværgående understøttelse af program

PK-01 Styrket interessevaretagelse	-	-	Lav	Lav	3
PK-02 Fundraising og tværgående projektstøtte	9.500	Mellem	Mellem	Mellem	6
PK-03 Fælles kommunikation og formidling	-	Mellem	Mellem	Mellem	1

Sum	9.500	Mellem	Mellem	Mellem	10
------------	--------------	---------------	---------------	---------------	-----------

* Forventet ton CO_{2e}/år i 2024 (Scope 1-2). "-" er angivet, hvis indsatsen primært har til formål at skabe forudsætninger for borgere og virksomheders reduktion, at nedbringe omkostningerne til den grønne omstilling eller primært fokus på udledning uden for kommunegrænsen (Scope 3).

** Påvirkning af CO₂-reduktion uden for kommunen (Scope 3).

*** Samlet estimat i mio. kr i hele perioden 2021-2024 i runde tal. Estimatet dækker samlet ressourcebehov i perioden, der er nødvendigt for at realisere indsatserne som beskrevet i kataloget. Dette dækker interne ressourcer i eksisterende drift, evt. ekstern finansiering fra fonde og partnere samt evt. ekstra driftsbevillinger. Anlægsomkostninger indgår ikke.

PK-I Styrket interessevaretagelse

Indsatsområde: Tværgående støttende tiltag for den samlede klimaplan

RETUR

Beskrivelse

Den grønne omstilling af Aarhus har et stort omfang og en høj hastighed. Derfor vil der naturligt være områder, hvor den begrænses af eksisterende lovgivning. Omstillingen afhænger netop af, at en lang række klimahandlinger implementeres succesfuldt. På tværs af sporene og de mange initiativer er der eksempler på, at rammebetingelser skal ændres, eller at ændringer vil lette arbejdet med den grønne omstilling.

Dette initiativ er derfor en målrettet indsats om at styrke Aarhus Kommunes klimamæssige interessevaretagelse ved lovgivningen. Dette skal gøres holistisk for hele kommunens klimaarbejde på tværs af alle klimaspor, hvor der skal formidles input til lovændringer og italesættelse af lovbeholdninger via de rette kanaler (Styrelser, KL mfl.).

Leverancer

Påvirkning af de lovmæssige rammer så den ikke begrænser den grønne omstilling af Aarhus Kommune som virksomhed og samfund.

Ansvarlig enhed

Sekretariatet for Klima og Grøn Omstilling

Vigtige aktører

Øvrige delprogrammer, jurister på tværs af AaK

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

-

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

PK 2

Fundraising og tværgående projektstøtte

Indsatsområde: Tværgående støttende tiltag for den samlede klimaplan

RETUR

Beskrivelse

Finansiering af klimahandlingsplan 2021-24 kræver en væsentlig andel ekstern finansiering. Aarhus Kommune har rige muligheder for ved at bruge egen drift og udvikling som egenfinansiering i "geare" indsatserne i klimahandlingsplanen med eksterne midler fra fonde mv. Muligheder som ikke udnyttes som de er i dag. Det kræver imidlertid særligt dedikerede og specialiserede ressourcer og kompetencer at lave accelererende udvikling med eksterne midler. For at styrke dette arbejde investeres der i en projektstøtteenhed. Formålet med enheden er på en systematisk og effektiv måde i samarbejde mellem kommunens driftsområder, lokale virksomheder, iværksætter og vidensinstitutioner at identificere udviklingspotentialer, formulere projekter, søge ekstern finansiering, samt sikre nødvendig professionel støtte til projektadministration, økonomistyring og afrapportering inkl. strategisk porteføljestyring. Målet er at få lavet en professionel enhed, der kan gøre det nemt og attraktivt for driften at søge og arbejde med ekstern finansiering, som kan være selvfinansierende inden for en årrække. Indsatsen er en delmængde af en samlet projektstøtteenhed, der også omfatter klimatilpasning og biodiversitet.

Leverancer

- Etablering af grøn projektstøtteenhed
- Selvfinansierende enhed med hjemtagning af midler minimum svarende til ca. 50-60 millioner kr. i planperioden til lokal innovation og grøn omstilling i Aarhus

Ansvarlig enhed

MTM, Sekretariatet for
Klima og Grøn Omstilling

Vigtige aktører

Øvrige delprogrammer

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

9.500 ton

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet

PK 3

Fælles kommunikation og formidling

Indsatsområde: Tværgående støttende tiltag for den samlede klimaplan

RETUR

Beskrivelse

Igennem de seneste 4 år har der været arbejdet med vidensopbygning og indsamling af erfaring og kvalitative data omkring forståelse af klima i kommunens driftsenheder samt viden om barrierer og muligheder.

Dette initiativ skal trække de gode eksempler på projekter og ansatte frem i lyset, så erfaringerne kan bruges til inspiration og indsatsen kan hyldes. Det glæder både i det daglige og ved større events som Årskonferencen om klimainsatsen i Aarhus.

Leverancer

Indsatsområdet arbejder med at understøtte følgende initiativer:

- Kommunikation, formidling (direkte, citatbåret, menneske-til-menneske, i øjenhøjde)
- Mobilisering og motivation (fejring, nominering)
- Social Proof (ildsjæle, spejling, fokus på 'personen')

Ansvarlig enhed

Sekretariatet for Klima og Grøn Omstilling

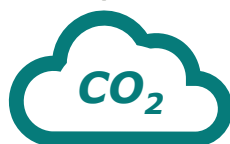
Vigtige aktører

Øvrige delprogrammer

GEVINSTER

For mere nærmere beskrivelse af gevinster se Klimastrategien side 4-9 og Klimahandlingsplan side 8-9

Scope 1-2

-

2024 forventning

Scope 3

Mellem

Vigtig forudsætning

- Omstilling af infrastruktur
- Mindre energi og transport forbrug
- Viden og formåen i samfundet
- Udvikling af ny teknologi
- Andet

Afledte effekter

- Øget sundhed
- Mindre ressourceforbrug
- Eksport og arbejdspladser
- Mere robust energiforsyning
- Branding af Aarhus
- Andet